

ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO EVIRAN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2016

SISÄLLYSLUETTELO

1. Toimintakertomus	3
1.1. Johdon katsaus	3
1.2. Tuloksellisuus	4
1.3. Vaikuttavuus	5
1.3.1. Toiminnan vaikuttavuus	5
1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	16
1.4. Toiminnallinen tehokkuus	17
1.4.1. Toiminnan tuottavuus.....	19
1.4.2. Toiminnan taloudellisuus	20
1.4.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	22
1.4.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	24
1.5. Tuotokset ja laadunhallinta	25
1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	25
1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	26
1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	27
1.7. Tilinpäätösanalyysi	29
1.7.1. Rahoituksen rakenne	29
1.7.2. Talousarvion toteutuminen.....	30
1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma	32
1.7.4. Tase.....	32
1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	33
1.9. Arviointien tulokset	34
1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	34
2. Talousarvion toteutumalaskelma	35
3. Tuotto- ja kululaskelma	38
4. Tase	39
5. Liitetiedot	41
6. Allekirjoitus	49

TOIMINTAKERTOMUSTA TÄYDENTÄVÄT LIITTEET

- 1.1. Tuloksellisuuden tunnusluvut
- 1.2. Toiminnan tuotot, kustannukset ja htv:t toiminnoittain
- 1.3. Maksullisen toiminnan lisätiedot
- 1.4. Yhteenveto henkilöstömääristä, -rakenteesta, -kuluista sekä osaamisesta ja työhyvinvoinnista

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira vietti toimintakertomusvuoden aikana 10-vuotisjuhlavuottaan monin tavoin yhdessä henkilöstön, asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa iloisissa merkeissä.

Toimintavuoden aikana käynnissä olleella organisaatiomuutoksella pyritään parantamaan toiminnan vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta sekä vastaamaan entistä paremmin asiakkaiden ja sidosryhmien muuttuviin tarpeisiin. Organisaatiomuutos jatkuu vielä vuoden 2017 alkupuolella. Organisaatiomuutokseen liittyen Evirassa aloitettiin toiminnan organisointi prosesseihin sekä saatiin käyntiin kokonaisarkkitehtuurin ja prosessien kuvaus.

Aikaisempien vuosien VMBaron tulosten pohjalta kehittämiskohteena olleet johtaminen ja esimies-toiminta konkretisoitiin käytännön tasolle rakentamalla Eviran malliviitetehtävät, määräaikaisten johtajien ja esimiesten tehtävänimitykset sekä esimieskoulutusohjelma. Uusia työn tekemisen tapoja käynnistettiin laajasti eri puolilla organisaatiota. Hyvää palautetta saanutta ”valvojasta valmentajaksi” -toimintatapaa jatkettiin. Toiminnan kehittämisen pohjaksi valittiin Lean- menetelmien mukaisesti yksinkertaistaminen ja jatkuva kehittäminen. Asiakasohjautuvuutta lisättiin osallistamalla asiakkaita aiempaa vahvemmin toiminnan suunnitteluun, tekemiseen, raportointiin, arviointiin ja kehittämiseen.

Eviran taloudellinen tulos oli erittäin hyvä, seuraavalle toimintavuodelle siirtyvä erä kasvoi ja henkilöstön määrä laski. Kiitokset hyvästä tuloksesta haastavana toimintavuonna kuuluvat koko henkilöstölle. Syksyllä tehdyn VMBaron henkilöstötyytyväisyystulokset paranivat hieman. Kyselyssä esille tulleet kehittämiskohteet sidottiin Eviran henkilöstöstrategian toimenpiteiksi. Toimenpiteet laadittiin yhteistyössä henkilöstön kanssa.

Maa- ja metsätalousministeriö ilmoitti loppuvuodesta Eviran ja Maaseutuviraston yhdistämisestä, mutta hanke ei vielä ehtinyt konkretisoitumaan toimintavuoden aikana.

Eviran synergialaboratoriohanke eteni seuraavaan vaiheeseen kun Evira ja Suomen ympäristökeskus SYKE päättivät jatkaa hanketta kahdestaan. Muiden mahdollisten toimijoiden kartoitus jatkuu vuoden 2017 puolella.

Evira osallistui aktiivisesti Euroopan elintarviketurvallisuusvirastojen Heads of Food Safety Agencies -yhteistyöhön, jonka puitteissa käsiteltiin yhteistyössä komission kanssa EU-lainsäädännön toimeenpanon kysymyksiä, mm. virallisen valvonnan suunnittelua, tulosten mittaamista ja valvonnan avoimuutta, sekä kansainvälisiä kysymyksiä liittyen mm. yksityisen sektorin laatujärjestelmien hyödyntämiseen virallisessa valvonnassa. Valtakunnallinen monivuotinen valvontasuunnitelma (VASU) toimi edelleen koko Eviran vastuulla olevan elintarvikeketjun valvonnan suunnittelun lähtökohtana. Valvontaketjun toimivuuden varmistamiseksi jatkettiin riippumatonta ketjuauditointia.

Evira osallistui aloitteellisesti sääntelyn ja hallinnollisen taakan keventämiseen avustaen ministeriötä hallitusohjelmaan sisältyvässä byrokratiahankeessa, selkeyttämällä ohjeitaan sekä vastaamalla eri tahojen hallinnolle tekemiin esityksiin ja kysymyksiin ripeästi. Tärkeänä koko ruokajärjestelmää koskevana asiana osallistuttiin laaja-alaiseen maakuntauudistuksen valmisteluun.

Elintarviketurvallisuus on Suomessa edelleenkin hyvällä tasolla. Evira kehitti viranomaistoimintaan menetelmiä valvoa ja hallita riskejä, joita elintarvikkeiden tuotanto-, valmistus- ja jakeluketjujen kansainvälistyminen, kotimaisten elintarvikeyritysten ketjuuntuminen, myynnin ja markkinoinnin monikanavaisuus sekä kuluttajien kiinnostuksen ja tarpeiden monimuotoistuminen tuovat mukanaan.

Evira edisti ansiokkaasti elintarvikevientiä yhdessä yritysten kanssa sekä kehitti elintarvikealan pk-yritysten neuvontaan uudenlaisia toimintamalleja.

Suomen eläintautitilanne osoittautui vakavimmaksi pitkään aikaan afrikkalaisen sikaruton (ASF) levitessä yhä Baltian maissa ja korkeapatogeenisen lintuinfluenssan saavutettua Suomen. Molemmat helposti leviävät ja vaaralliset eläntaudit saatiin pysymään poissa tuotantoeläimistä. Komission auditoijat vierailivat Suomessa kolmesti keräämässä tietoa eläinten terveys ja hyvinvointi -aiheista. Mikrobilääkkeiden saatavuusongelmat aiheuttivat vakavan ja työllistävän häiriötilanteen. Ahkerasta sidosryhmäyhteistyöstä ja viestinnästä huolimatta eläinten hyvinvointi-, merkintä- ja rekisteröinti-puutteita todettiin edelleen. Tietojärjestelmien kehittämishankkeet ovat käynnissä, mutta jäivät tavoitteista. Sidosryhmäyhteistyö vahvistui ja viestintä aktivoitui yhä.

Kasvintuotannon osalta Evira varmisti toiminnallaan lisäysaineistojen laadun, ravinteiden turvallisen käytön, kasvien terveyden ja kotimaisen viljan käyttökelpoisuuden ja turvallisuuden sekä kylvösiemenien ja taimien riittävän saatavuuden. Havaitut vaarallisten kasvintuhoojien esiintymät hävitettiin ja kasvinterveyden tilanne säilyi edelleen kokonaisuutena hyvä eikä uusia vaarallisia kasvintuhoojia asettunut maahan pysyvästi. Viljasadon laatua heikensivät tavallista korkeammat hometoksiinipitoisuudet, jotka olivat pääosin seurausta homekasvustojen kasvulle ja toksiinien muodostumiselle suotuisista kasvuolosuhteista. Yleisesti voidaan arvioida, että kasvintuotannon sektoreiden toiminnalla Evira mahdollisti kotimaisen maa- ja puutarhatalouden perustana olevan turvallisen ja kilpailukykyisen tuotannon, edisti kiertotalouden vahvistumista ja loi edellytyksiä myös suomalaisen viljan viennille.

Eviran laboratoriot valmistautuivat uuden EU:n valvonta-asetuksen vaatimukseen laajentamalla laboratoriomenetelmien akkreditoitua. Laboratoriot tarjosivat vuoden aikana kattavassa määrin vaatimustenmukaisia diagnostiikka- ja analyysipalveluita. Diagnostiikka- ja analyysipalvelujen kehittämisessä painotettiin erityisesti nopeampia vastausaikoja ja sähköisen asioinnin kehittämistä.

Tieteellistä tutkimusta ja riskinarviointia toteutettiin sekä Eviran että ulkopuolisen rahoituksen hankkeina kaikilla Eviran toimialoilla. Nämä hankkeet tuottavat tietoa ja käyttökelpoisia menetelmiä yli toimialarajojen.

1.2. Tuloksellisuus

Maa- ja metsätalousministeriön ja Eviran välisessä tulossopimuksessa vuosille 2016–2020 asetetut monivuotiset tavoitteet saavutettiin vuonna 2016 seuraavasti:

Tulostavoitteiden toteutumisen	%-osuus 2014	%-osuus 2015	%-osuus 2016	Kpl
Tavoite on ylitetty	0 %	0 %	0 %	0
Tavoite on saavutettu	78 %	94 %	54 %	7
Tavoite on toteutunut osittain	17 %	6 %	46 %	6
Tavoite ei ole toteutunut	6 %	0 %	0 %	0
Tavoitteesta on luovuttu	0 %	0 %	0 %	0
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	13

Elintarviketurvallisuuden tulostavoitteista pääosa saavutettiin. Elintarviketurvallisuus on Suomessa edelleen hyvällä tasolla. Kotimaisten elintarvikkeiden mikrobiologiset ja kemialliset riskit ovat hyvin hallinnassa. Elintarvikeväliaineiden ruokamyrkytys-epidemioiden ja niissä sairastuneiden ihmisten määrän arvioidaan kasvaneen edellisvuosista. Salmonellan esiintyvyys rehuissa ja lihantuotantoketjussa säilyi alle yhden prosentin.

Toimijoiden vastuullisuus on käytettävissä olevaan aineistoon, keskusteluihin ja niistä tehtyihin asiantuntija-arvioihin perustuen pääosin hyvä. Samalla kuitenkin tarkoituksellista vaatimusten vastaista

toimintaa ja epäilyjä taloudellisen hyödyn tavoittelun näkökulmasta tehdystä petoksellisesta toiminnasta tulee ilmi yhä useammin. Elintarvikealan toimintojen kansainvälistyessä elintarvikkeiden arvo ja toimitusketjut haaroittuvat ja jakelu muuttuu yhä monikanavaisemmaksi. Muun muassa edellä mainitut asiat asettavat paineita ja nopeitakin muutostarpeita viranomaisvalvonnalle. Myös kuluttajien erilaiset tarpeet ja uskomukset haastavat perinteiseen valvontakohdekeskeiseen elintarviketurvallisuusvalvontaan perustuneen viranomais- ja asiantuntijatiedon asemaa informaatiotulvassa. Elintarvikeviennin edistämiseen on panostettu merkittävästi ja tulokset ovat jo nähtävissä. Elintarvikealan pk-yritysten neuvontaan on kehitetty uusia toimintamalleja, joiden odotetaan helpottavan alan yritysten perustamista ja toimijoiden vaatimusten mukaista toimintaa. Elintarvikevalvonnan tietoja julkistetaan Oiva-tuloksina. Tulokset osoittavat toimijoiden parantaneen vaatimusten noudattamista. Oiva-järjestelmään alussa liittyneet pelot toimijoiden taholta ovat vaihtuneet kiitoksiksi ja valvonnan koetaan olevan ennakoitavampaa ja yhtenäisempää.

Eläinten terveys ja hyvinvointi -toimintakokonaisuuden tulostavoitteet saavutettiin kohtalaisen hyvin. Tarttuvien eläintautien tilanne säilyi afrikkalaisen sikaruton yhä pahenevasta uhkasta huolimatta hyvänä loppuvuoteen saakka. Helposti leviäviä tai vaarallisia eläintauteja ei todettu tuotantoeläimissä. Marraskuusta vuoden loppuun havaittiin yhdeksässä luonnonvaraisessa linnussa ja yksittäisellä lintutarhalla korkea patogeenistä H5N8-lintuinfluenssaa Ahvenanmaalla ja Lounais-Suomessa. Lisäksi todettiin rabiasta lepakossa ja brusella-tartuntoja luonnonvaraisissa villisioissa. Salmonellan esiintyvyys elintarviketuotantoeläimissä säilyi alle prosentissa. Sivutuotelain ja eläinten lääkitsemistä koskeva lain toimeenpano ja täydentävien ehtojen valvontaan liittyvää yhteistyötä jatkettiin. Vakavat, koko vuoden kestäneet penisilliinin ja korvaavien lääkeaineiden saantihäiriöt vaikeuttivat eläinten lääkitsemistä ja mikrobilääkeresistenssin torjuntaa.

Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys -toimintakokonaisuuden toiminnan voidaan arvioida edistyneen Eviran strategisten päämäärien toteutumista ja vaikuttavuudelle asetetut tavoitteet saavutettiin. Kasvinterveyden, maatalouden tuotantopanosten ja luonnonmukaisen tuotannon valvonnalle ja laboratoriotoiminnalle tulosopimuksissa sovitut toimenpiteet toteutuivat ja asetetut tavoitteet saavutettiin. Voidaan arvioida, että myös valvonnan perusteena olevien säädösten tavoitteet toteutuivat. Vaatimukset täyttävien tarkastuskohteiden osuus oli siementuotannossa 95 % (tavoite yli 95 %), lannoitteissa 99 % (tavoite yli 94 %) ja luonnonmukaisessa tuotannossa 99 % (tavoite yli 95 %). Toiminnan, tuotteiden ja markkinoinnin valvonnassa löydettyihin poikkeamiin ja rikkomuksiin puututtiin tarvittaessa pakkokeinojen avulla, eikä niistä aiheutunut vaaraa elintarvikeketjuun. Edellisvuoden aasianrunkojääräilydöksen hoitaminen Vantaalla vaati paljon resurssia. Kasvinterveystilanne säilyi kokonaisuutena ajatellen varsin hyvänä. Kasvinterveyden riskinarviointitutkimukset etenivät erittäin tuloksellisesti, ja niiden avulla tuotettiin sovellettavaa tietoa riskinhallinnan tarpeisiin. Vilja-sektorilla kasvanut vientiaktiivisuus näkyi tarkastustoiminnan vilkastumisena. Kevätviljojen homeotoksiinipitoisuudet muodostuivat kasvukaudella tavanomaista suuremmiksi. Kaikilla sektoreilla tavoitteellisella asiakas- ja sidosryhmäyhteistyöllä lisättiin toimijoiden osaamista ja vastuunkantovelmiuksia, edistettiin tutkimus- ja analyysipalvelujen saatavuutta sekä lisättiin valvontakumppaneiden osaamista.

Laboratoriotoiminnan osalta tulostavoitteet saavutettiin. Erityisesti vaatimuksenmukaisia diagnostiikka- ja analyysipalveluja oli tarjolla riittävässä määrin.

1.3. Vaikuttavuus

1.3.1. Toiminnan vaikuttavuus

Evira tukee toiminnallaan maa- ja metsätalousministeriön toimialan ja hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuuden linjauksia politiikkasektoreittain alla olevien yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden mukaisesti. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet (3 kpl) toteutuivat seuraavasti:

<i>Tavoitteet</i>	<i>Arvo- sana</i>	<i>Tulosanalyysi</i>
A2. Edellytykset biotalouteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kilpailukykyiselle kasvulle ovat hyvät:	4	
A21. Elintarvikeketjun kilpailukyky vahvistuu nykyistä vahvemmalla asiakaslähtöisyydellä viranomaistoiminnassa.	4	Elintarviketurvallisuuden viranomaistoiminnan asiakaslähtöisyyttä ja asiakkuuksia kehitettiin. Evira panosti vahvasti asiakaspalveluun sekä toimijoiden neuvontaan, osaamisen lisäämiseen ja tiedonvälitykseen ja otti käyttöön uusia vuorovaikutteisia toimintatapoja ottaen asiakkaita mukaan valvonnan suunnitteluun, tekemiseen ja kehittämiseen. Perinteisen asiakas- ja sidosryhmäyhteyden rinnalla vahvistettiin "valvojasta valmentajaksi" -työtapa, Lean-menetelmä käyttöä ja muita asiakkaiden kanssa vuorovaikutteisia uusia työmenetelmiä, kuten strategiset "tulevaisuusverstaat", palvelumuotoilut sekä säädösten ja ohjeiden käsittely yhteisillä "kinkereillä" asiakkaiden kanssa.
A22. Uusia elintarvikkeiden vientimarkkinoita on avattu ja uusia markkinoillepääsyhankkeita on käynnistetty.	4	Markkinoillepääsyhankkeita edistettiin elinkeinon prioriteettien mukaisesti. Useisiin vientiehtokyselyihin vastattiin ja usea hanke odottaa vientimaan viranomaisten käsittelyä. Sianlihan vienti Kiinaan mahdollistettiin.
A23. Pk-yritysten osaamista elintarvikelainsäädännön soveltamisessa lisätään neuvonnan ja koulutuksen avulla.	4	Hallitusohjelman kärkihanke pk-yritysten osaamisen kehittämiseksi eteni suunnitelman mukaisesti.
A24. Säädosohjaus ja joustavat viranomaiskäytännöt edistävät yrittäjyyttä.	4	Evira oli aktiivinen sääntelyn ja hallinnon keventämisessä, valvontaketjun prosessien tehostamisessa ja toimintatapojensa uudistamisessa. Evira selkeytti ja teki muutoksia ohjeisiinsa, avusti ministeriötä sääntelyn purkamisessa ja vastasi ripeästi moniin byrokratian purkamista koskeviin kysymyksiin ja aloitteisiin saaden siitä hyvää palautetta asakkailta, medialta ja ministeriöltä. Työtä jatketaan tärkeänä tavoitteena toteuttamisen edellyttämä asennemuutos valvonnassa ja toimijoissa.
A3. Uusiutuvia luonnonvaroja käytetään kestävästi samalla sovittaen yhteen luonnonvarojen käytön ja suojelun tarpeet:	4	
A31. Vesien ja maaperän suojelun, luonnon monimuotoisuuden, ilmastonmuutoksen torjunnan ja siihen sopeutumisen vaatimukset on huomioitu ruokaketjun toiminnassa.	4	Ruokajärjestelmän aiheuttaman ympäristökuormituksen lieventämiseksi Evira varmisti tuotantopainten vaatimustenmukaisuuden ja suojeli siten maaperän ja vesistöjen puhtautta. Hyvä kasvinterveystilanne vähensi kasvinsuojeluaineiden käyttötarvetta ja siten niistä aiheutuvia riskejä ihmisille, eläimille ja ympäristölle.
A32. Resurssien käyttö ja ravinteiden kierrätys tehostuvat ja luovat uutta liiketoimintaa.	4	Evira edisti aktiivisesti kiertotalouden ja ravinteiden kierrätyksen kasvumahdollisuuksia osallistumalla asiantuntijana niitä koskevan valtakunnallisen

		sääntelyn kehittämiseen. Asiantuntijat välittivät tietoa vaatimuksista toimijoille suunnatuissa alan seminaareissa.
A4. Ihmisten, eläinten ja kasvien terveys, hyvinvointi ja turvallisuus on varmistettu vastuullisella toiminnalla:	3	
A39. Vaarallisia tai helposti leviäviä eläintauteja ei esiinny eikä uusia vaarallisia kasvintuhoojia asetu maahan pysyvästi.	3	Korkea patogeenistä lintuinfluenssaa todettiin villilinnuissa ja yhdellä lintutarhalla, mutta se saatiin torjutuksi siipikarjasta. Uusia vaarallisia kasvintuhoojia ei ole asettunut Suomeen pysyvästi.
A40. Eläinten hyvinvointi on korkealla tasolla.	3	Eläinten hyvinvointia teurastamoilla ja kuljetuksissa saatiin parannettua, mutta parantamisen varaa on yleisesti mm. maito- ja turkistiloilla sekä osalla lemmikkien pitäjistä. Sidosryhmäyhteistyötä ongelmien ratkaisemisessa tiivistettiin.
A41. Elintarvikeketjun vastuulliset toimintatavat ovat käytössä ja niitä on kehitetty yhdessä elinkeinon kanssa.	4	Viranomaistoiminnan tulosten mukaan suomalaiset elintarvikeketjun toimijat kantavat vastuunsa. Viranomaistoimintaa kehitettiin yhdessä elinkeinon kanssa.
A42. Viranomaisvalvonta on tehokasta, yhtenäistä, riskiperusteista ja vaikuttavaa.	3	Tulostavoite on Eviran toimialan valvonnan pitkän aikavälin toiminnallinen strateginen tavoite elintarvikeketjun valvonnassa. Sitä edistettiin eri keinoin parantaen valvonnan yhtenäisyyttä, tehokkuutta ja riskiperusteisuutta. Tavoitetta edisti edelleen elintarvikevalvonnan tulosten julkaisujärjestelmä Oivan vakiinnuttaminen ohjeistuksineen ja riskiluokituksineen. Tuloksia saatiin aikaan myös vahvistamalla prosessimaista toimintatapaa ja koko valvontaketjun ohjausta, koordinaatiota ja vuorovaikutusta sekä kouluttamalla valvojia ja toimijoita ja selkeyttämällä ohjeistusta.
A43. Vaatimuksenmukaisia diagnostiikka- ja analyysipalveluita on saatavilla riittävästi.	4	Eviran laboratoriot tarjosivat kattavassa määrin vaatimustenmukaisia diagnostiikka- ja analyysipalveluita, erityisesti erityisanalytiikan osalla.
A44. Mikrobilääkeresistenssi eläimissä ja elintarvikkeissa on hallinnassa.	3	Uutta eläinten lääkitsemislainsäädäntöä toimeenpantiin ja mikrobilääkekäyttösuositukset päivitettiin, julkaistiin ja viestitettiin. Resistenssitilanne heikentyi hieman. Ks. myös Zoonosistrategian tavoitteiden toteuttaminen.
A45. Kuluttajat saavat elintarvikkeista oikeaa ja riittävää tietoa.	4	Evira tuottaa ja julkaisee tutkimus- ja asiantuntijaa tietoa elintarvikkeiden turvallisuudesta nettisivuillaan ja sosiaalisessa mediassa.

Raportti Suomen elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman 2012–2016 (VASU) toteutumisesta vuonna 2016 valmistuu EU-aikataulun mukaisesti kesäkuussa 2017. Raportti sisältää tulokset VASUn toteutumisesta ja valvonnan vaikuttavuudesta eri sektoreilla koko elintarvikeketjussa. Tilinpäätöksessä keskitytään pääasiallisesti Eviran oman toiminnan vaikuttavuuden kuvaamiseen. VASUa päivitetään säännöllisesti toimintaympäristön muutosten ja valvonnan tulosten perusteella.

Elintarviketurvallisuus

Ruokamyrkytykset

Elintarviketurvallisuuden vaikuttavuustavoitteet saavutettiin pääosin. Suuremmilta elintarviketurvallisuuskriiseiltä säästyttiin vuonna 2016. Elintarvikevälitteisten epidemioiden ja niissä sairastuneiden ihmisten määrän arvioidaan kasvaneen jonkin verran edellisvuosista. Yleisin elintarvikevälitteisten epidemioiden aiheuttaja vuonna 2016 oli viime vuosien tapaan norovirus, joka levisi usein ruoan välityksellä keittiötyöntekijästä. Eviraa työllistivät erityisesti seuraavat epidemiaselvytykset: pitopalvelu, jonka eri tilaisuuksissa n. 260 henkilöä sairastui rucolan välityksellä vatsatautiin (EHEC ja EPEC) sekä mungopavun itujen salmonella, joka sairastutti noin 20 henkilöä.

Mikrobiologinen elintarvike- ja rehuturvallisuus

Kansallisten patogeenisten bakteerien, salmonellan, kamylobakteerin ja EHEC:n sekä mikrobiolääkeresistenssin seurantaohjelmat toteutuivat suunnitellusti. Salmonellan esiintyvyys kotimaisessa lihantuotantoketjussa ja rehuissa oli edelleen alhainen. Salmonellaposiitivisten rehuainereiden määrä lisääntyi huomattavasti erityisesti kolmasmaatuonnissa vuoteen 2015 verrattuna. Rehuperäisiä eläinten salmonellatartuntoja tai elintarvikkeiden saastumisia ei todettu. Mikrobiolääkeresistenssiseurannassa Evira totesi ESBL-tuottajia n. 20 prosenttia tutkituista broilerinlihanäytteistä. Evira viesti edelleen siitä, että myös suomalaisilla tiloilla asuvat, työskentelevät ja vierailevat henkilöt voivat altistua MRSA-tartunnalle. "Ihmiselle tautia aiheuttavien bakteerien esiintyminen ja kontaminaatiolähteet maitotiloilla ja raakamaidossa" -tutkimushankkeessa havaittiin, että STEC:iä ja kamylobakteerioosia aiheuttavia bakteereita löytyy tankkimaidosta ja maitosuodattimista harvoin, vaikka karjan lannassa esiintyi kyseisiä bakteereja. Tutkimustilojen noudattamat hygieniakäytännöt todennäköisesti vähensivät STEC-bakteerin esiintymistä lannassa, mutta ei kamylobakteerin esiintymistä. Maitosuodatinten tutkiminen osoitettiin tankkimaidon tutkimista herkimmäksi osoittamaan tautia aiheuttavat bakteerit. Tutkimushankkeen tuloksilla on vaikutettu raakamaidon omavalvontaohjelman uudistukseen. Täydentävien ehtojen elintarvikehygieniavalvonta kasvin- ja lihantuotantotiloilla käynnistyi. Evira osallistui asiantuntijana Global Health Security Agenda -hankkeeseen, jolla pyritään parantamaan elintarviketurvallisuutta globaalisti.

Hyönteiset ja villiyrtit

Uusien potentiaalisten elintarvikkeiden, kuten hyönteisten ja villiyrttien, mahdollinen käyttö elintarvikkeena herätti edelleen mielenkiintoa. Evira jatkoi ohjeistamista ja neuvontaa niihin liittyvistä vaatimuksista. Lisäksi Evira arvioi viime vuonna luonnontuotealan laatimia laajoja selvityksiä villiyrttien käyttöhistoriasta elintarvikkeissa.

Allergiat

Vuonna 2016 tehtiin vakavista allergiareaktioista 65 ilmoitusta, joista ruoan aiheuttamia oli 40. Pakkausmerkintöjen oikeellisuuden valvonnan tavoitteena on muun muassa varmistaa, että allergikot osaavat tunnistaa ne elintarvikkeet, joiden sisältö aiheuttaa allergisen reaktion.

Jäljitettävyys

Jäljitettävyyden valvonnan ohjauksessa kehystoimenpiteet keskittyivät EU:n yhteisen kalastuspolitiikkalainsäädännön määrittelemän kalastuserän jäljitettävyyden toteuttamisen (toimijat) ja valvonnan (elintarvikevalvontaviranomaiset) mahdollistamiseen. Valvonta käynnistettiin valmennustyypisenä viranomaisten ja toimijoiden yhteistyönä. Sektori- ja toimijaryhmäkohtaista valmennustapaa käytettiin 2016 syksyllä edelleen arvoketjun loppuosaan eli tukku-, terminaali- ja vähittäiskaupaportaaseen. Suomen GS1 päätti tarjota suomalaisille yrityksille kaupallista sähköistä järjestelmää, jolla voidaan hallita kalastuspolitiikan edellyttämä jäljitettävyys koko arvoketjussa ja yritysکوhtaaisesti.

Elintarvikepetokset

Eviran tietoon tulleiden elintarvikepetosepäilyjen määrä on vuosi vuodelta noussut. Toimintavuonna Evira oli mukana noin kymmenen petostapauksen selvittämisessä antaen neuvontaa ja ohjausta valvontaviranomaisille. Marjasesongin aikana tehtiin vilkasta yhteistyötä tullin kanssa ja

toimitettiin kuntiin tietoa puutteellisin asiakirjoin tuoduista eristä. Valvontayksiköt tekivät joitakin tutkintapyyntöjä poliisille ja rohkaistuivat myös informoimaan toisiaan nopeasti. Evira vastaanotti kolme valvonta-asetuksen 882/2004 mukaista AAC-AA -ilmoitusta (Administrative Assistance) ja teki itse kaksi ilmoitusta AAC-järjestelmään. Evira koulutti elintarvikevalvonta- ja veroviranomaisia elintarvikepetosyhteistyöstä ja selvitti elintarvikevalvontaviranomaisten näkemyksiä petokselisen toiminnan valvonnasta ja sen kehittämistarpeista. Yhteistyöverkoston luominen poliisilaitoksen ja syyttäjävirstojen kanssa aloitettiin, samoin yhteistyö- ja koulutustilaisuuksien järjestäminen ko. viranomaistahoille ensimmäisenä Itä-Uudenmaan poliisilaitokselle ja syyttäjävirstolle. Koulutusta annettiin myös elintarvikealan sidosryhmille ja keskeisille toimijoille elintarvikepetosten tunnistamisesta ja torjumisesta. Vuonna 2017 toteutettavan kasvisten alkuperän valvonta -hankkeen suunnittelu käynnistettiin yhdessä elintarvikevalvontaviranomaisten edustajien kanssa.

Etämyynnin valvonnan kehittäminen

Evira kehitti internetin verkkokaupoissa myytävien elintarvikkeiden valvontaa. Evirassa otettiin käyttöön viranomaisverkon ulkopuolinen valvontakone, jonka avulla voidaan anonyymisti selvittää kuluttajille verkkokaupoissa annettavaa tietoa, jäljittää verkkokaupan vastuullista toimijaa sekä tallentaa etsinnän tuloksia. Evira teki AAC-järjestelmän kautta onnistunutta valvontayhteistyötä toisen jäsenmaan viranomaisen kanssa tilanteessa, jossa verkkokaupan vastuullinen toimija sijaitsi fyysisesti kyseessä olleessa jäsenmaassa. Evira on osallistunut komission uuden internetissä myytävien elintarvikkeiden valvonnan kehittämistä käsittelevän työryhmän kokouksiin ja Euroopan elintarvikevalvontaviranomaisten verkoston (FLEP) alaisen etämyynnin valvontaan keskittyvän yhteistyöryhmän tapaamiseen.

Kemiallinen elintarviketurvallisuus

Kotimaisten elintarvikkeiden kemiallisten aineiden seurantaohjelmat toteutuivat suunnitellusti ja osoittivat, että vierasaineiden ja kasvinsuojeluaine- ja eläinlääkejäämien esiintyvyys on vähäinen. Ravitsemusturvallisuus huomioitiin uusissa kansallisissa lapsiperheiden ruokasuosituksissa sekä korkeakouluopiskelijoiden ruokailusuosituksessa. Uuden kouluruokailusuosituksen laatimisessa huomioitiin ravitsemussuositusten ohella mm. käsihygienia, allergeeneja ja intoleransseja aiheuttavien aineiden huomioiminen tarjoilussa sekä Oiva-järjestelmä. Eviran nettisivuille ja linkitettäväksi ruokasuosituksiin tuotettiin kooste elintarvikkeiden turvallisen käytön ohjeista haavoittuville kohderyhmille (lapset, raskaana olevat ja imettävät). Evira käynnisti toimialan kanssa yhteistyön komission elintarvikkeiden reformulaatio-ohjelman toimeenpanoksi ja ruokasuositusten jalkauttamiseksi Suomessa. Lisäksi Evira käynnistettiin selvityksen D-vitamiinoitujen elintarvikkeiden markkinoille tulosta Suomessa (ilmoitusrekisteri).

Finelin koostumustietojen päivitys jatkui. Lisäksi Evira jatkoi arviointia kuluttajien altistumisesta elintarvikeparanteille, erityisesti lisä- ja aromiaineille ja aloitti tiedonkeruun PAH-yhdisteiden käytöstä suomalaisiin elintarvikkeisiin.

Luonnonmukainen tuotanto

Luonnonmukaisen tuotannon valvonta toteutui suunnitellusti ja valvonnan vaikuttavuustavoite, että kuluttaja voi luottaa luomumerkintöihin, saavutettiin. Yli 98 prosenttia toimijoista noudatti tuotantoon liittyviä ehtoja. Jo toisena vuonna toteutettu viiden prosentin näytteenotto osoitti myös, että torjunta-ainejäämän riski luomumaataloustuotteissa ja luomuelintarvikkeissa on pieni. Sekä luomutuotanto että luomuelintarvikkeiden kulutus on kasvamassa, mikä näkyy paitsi markkinatutkimuksissa niin myös luomutoimijoiden lukumäärässä. Tämä tuo haasteita valvonnan suorituskyvylle ja kannustaa Eviraa kehittämään menetelmiä. Luomuvalvonnan kehittämisessä on pyritty entistä johdonmukaisemmin huomioimaan toimijoiden toiveita ja hyödyntämään heidän asiantuntemustaan.

Elintarvikevienti

Evira valmisti ja toimitti vastaukset seuraaviin kolmansien maiden edellyttämiin vientiselvityksiin uuden viennin mahdollistamiseksi; maitotuotteet Indonesiaan, maitotuotteet Etelä-Afrikkaan, BSE-selvitys Kiinaan, siipikarjanliha Etelä-Koreaan, naudanliha Hongkongiin ja siipikarjanliha

Singaporeen. Evira aloitti vastausten valmistelun Filippiinien sian- ja siipikarjanlihan vientiselvityksiin. Vienninedistämismatkoja vientihyväksynnän saamisen edistämiseksi tehtiin yhdessä Finpron kanssa Etelä-Koreaan (siipikarjanliha) ja Etelä-Afrikkaan (jonne toimitettu sian- ja siipikarjanlihan vientiselvitykset 2015).

Kalastustuotteiden hyväksyntää Kiinaan edistettiin vastaamalla Kiinan edellyttämiin lisäselvityksiin. Evira edisti sianlihanvientihyväksyntää Kiinaan ja hyväksyntä Atria Suomi Oy:n laitokselle saatiin vuoden 2016 loppupuoliskolla. Hyväksynnän edellytyksenä olevan Kiinan vientivalvontajärjestelmän kehittämistä jatkettiin. Kiinan, Euraasian talousliiton ja USA:n vientivalvontajärjestelmien puitteissa suoritettiin tarkastuskäyntejä ja valvonnan auditointeja sekä järjestettiin koulutusta valvojille ja toimijoille. Evira toimitti USA:n vientivalvontajärjestelmässä edellytetyt valvontatiedot USA:n sekä sianlihan viennissä edellytetyt vierasainevalvontatulokset Etelä-Korean viranomaisille.

Sähköisen eläinlääkintötodistusjärjestelmän (eCert) kehittämistä jatkettiin, ja Evirassa valmistettiin useita viennissä edellytettäviä eläinlääkintötodistussalleja.

Elintarvikevalvontatietojen julkistaminen – Oiva

Elintarvikevalvontatietojen julkistamisjärjestelmä Oivassa julkaistut tulokset vähittäismyymälöiden ja tarjoilupaikkojen valvonnasta osoittivat toimijoiden parantaneen vaatimusten noudattamista. Oiva-tulosten perusteella ongelmana ovat edelleen useimmiten puutteet omavalvontasuunnitelmassa, elintarvikkeiden lämpötilahallinnassa, elintarvikkeista annettavissa tiedoissa ja tilojen ja välineiden soveltuvuudessa ja kunnossapidossa. Laitosten ja muiden elintarvikehuoneistojen Oiva-raporttien julkaiseminen alkoi vuoden 2016 alussa. Oiva-järjestelmä on kokonaisuutena yhtenäistänyt elintarvikevalvontaa sekä tehostanut valvonnan reaaliaikaista tiedonkeruuta ja valvontatiedon hyödyntämistä toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä.

Evira sai valmiiksi työryhmäraportin EU-maiden Oivaa vastaavista elintarviketietojen julkistamisjärjestelmistä.

Elintarvikevalvonnan riskiperusteisuus, tehokkuus ja vaikuttavuus

Evira täsmensi riskiluokitusohjetta käytännön kokemusten perusteella muun muassa keventämällä erittäin vähäriskiseksi katsottavien kohteiden tarkastussuosituksia. Myös muita kevennyksiä valvontaan ja toimijoita koskeviin vaatimuksiin valmisteltiin byrokratian purun hengessä.

Evira aloitti yhdessä elinkeinon kanssa pilottihankkeen, jonka tarkoituksena on selvittää yksityisen standardin käyttöä viranomaisvalvonnan tukena liha-alan laitoksissa. Evira osallistui EU:n elintarvikevirastojen työryhmään, jossa haettiin yleisesti yhteistä näkemystä yksityisten standardien hyödyntämisestä viranomaisvalvonnassa.

Tietojärjestelmät

STM:n ja MMM:n hallinnonalojen yhteisen ympäristöterveydenhuollon toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmän (VATI) hanketoimisto perustettiin Eviraan ja järjestelmän kehittäminen aloitettiin. Elintarvikevalvontatietojen keruujärjestelmä KUTI:n tietojen raportoinnin kehittyminen mahdollisti ensimmäisen elintarviketurvallisuuden viranomaistoiminnan tulosten yhteenvedon julkistamisen (Elintarviketurvallisuus Suomessa 2015). Laboratoriotutkimusten tietojen saaminen KUTI-järjestelmään on edelleen viivästynyt. Joidenkin zoonosiohjelmien kuten salmonellavalvontaohjelman laboratoriotutkimusten tiedonkeruussa Eviraan oli ongelmia ja keskitetyn mikrobiologista seurantaan tukevan tietovarannon ja siihen liittyvän sähköisen tiedonkeruujärjestelmän kehittäminen viivästyi. Sähköisen asioinnin kehittäminen ei ole edennyt toivotusti.

Euroopan komission auditoinnit

Euroopan komission Terveiden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto (Directorate General for Health and Food Safety, DG SANTE) teki Suomeen tarkastusmatkan, jossa arvioitiin luomuvälvonnän näytteenottoa, sen suunnittelua ja näytteiden analyysiin käytettyjen laboratorioden

suoriutumista. Arvioinnin keskeinen suositus liittyi analyysimenetelmien ohjaukseen ja vertailulaboratorion tehtäviin.

Eläinten terveys ja hyvinvointi

Eläintaudit ja niiden torjunta

Eläinten terveydelle asetetut vaikuttavuustavoitteet saavutettiin hyvin. Tuotantoeläimissä ei todettu vaarallisia tai helposti leviäviä eläintauteja, mutta marraskuussa todettiin korkeapatogeeninen H5N8-lintuinfluenssa luonnonvaraisissa linnuissa ja lintutarhassa. *Brucella suis* biovar 2 -tartuntoja todettiin edelleen villisikapopulaatiossa. Yhdessä lepakossa todettiin EBLV2-rabies sekä Suomessa uutena eläintautina RHD2-infektio lähinnä villikaneissa pääkaupunkiseudulla.

Eläintautien ehkäisyä ja varautumista jatkettiin erityisesti afrikkalaisen sikaruton (ASF) varalta, jonka maahantuloriski säilyi merkittävänä. Tämän vuoksi oltiin yhteistyössä metsästäjien kanssa villisikänäytteiden saamiseksi, viestittiin riskeistä tuottajille, metsästäjille, merimatrustajille, eläinlääkäreille ja muille tahoille, jotka voivat toiminnallaan vaikuttaa tartunnan leviämisen ehkäisyyn ja varhaiseen havaitsemiseen. Viestinnässä tehtiin yhteistyötä mm. tullin, Eläinten terveys ry:n ja Sikayrittäjien kanssa sekä järjestettiin Suomessa ensi kertaa BTSF-koulutus aiheena ASF. ASF:n varalta toteutettiin myös valvontakampanja satamassa metsästysmatkailijoiden mahdollisesti kuljettamien säädöstenvastaisten tuotteiden löytämiseksi. Lisäksi järjestettiin pienimuotoinen Eviran sisäinen ASF-valmiusharjoitus. Varautumisen ja eläintautiseurannan kehittämiseksi osallistuttiin kansainväliseen, erityisesti Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa tehtävään yhteistyöhön. Loppuvuonna todettu lintuinfluenssa työllisti merkittävästi Eviraa. Toimenpiteet ja yhteistyö eri tahojen kanssa sujui hyvin.

Eläintautien seurantaohjelmat toteutuivat suunnitellusti. Myös laboratoriotutkimusten kustannuslaskentaa tarkennettiin. Eläintautitutkimuksille saatiin 14 uutta akkreditointia, lisäksi neljän hyväksyntä loppusuoralla. Yhteensä Evirassa on nyt 95 (+4) akkreditoitua menetelmää, jotka kattavat seurantaohjelmien diagnostiikan. Akkreditointien lisäksi pystytettiin uusia menetelmiä sekä kehitettiin ja nykyaikaistettiin jo olemassa olleita. Hanke nautatautien seurantaohjelmien tehon arvioimiseksi käynnistyi.

Asiantuntija-arvioihin perustuvan NORA-työkalun avulla arvioitiin Lumpy skin disease -taudin maahantulon todennäköisyys mitättömäksi, mutta vaikutukset maahan tultuaan erittäin suuriksi, ja hirvieläinten näivetystaudin maahantulon todennäköisyys keskinkertaisesta erittäin suureksi ja vaikutukset erittäin suuriksi. Afrikkalaisesta sikarutosta (ASF) tehdyn riskiprofiilin päivittäminen aloitettiin.

Rajatarkastuksen kautta tuotujen pieneläinerien määrä yli kaksinkertaistui edellisvuoteen verrattuna ja myös sivutuotteiden tuonti lisääntyi. Myös pieneläinten laitton tuonti kolmansista maista lisääntyi yhä. Laittoman tuonnin vuoksi mm. raivotauti- ja ekinokokkoosiriskit kasvoivat. Tuontien yhteydessä paljastui väärennettyjä asiakirjoja, erityisesti raivotautivasta-ainetodistuksia. Laitton tuonti oli vahvasti esillä viestinnässä ja eläinlääkäripäivillä, ja DG SANTE F vieraili Suomessa tutustumassa rajatarkastukseen etenkin ASF-torjunnan näkökulmasta.

Zoonosistrategian toimenpiteitä toteutettiin. Teurassikojen MRSA-kartoitus käynnistettiin, eläinten mikrobilääkekäyttösuositukset päivitettiin, mikrobiseurannan sähköisen tietovarannon suunnittelu eteni ja EU-zoonosiraportointiaineistot toimitettiin kokonaan sähköisesti. Tietojärjestelmäkehittämisessä oli viiveitä.

Sivutuotevalvonta

Sivutuotevalvonnassa laadittiin ja toteutettiin sivutuotelain mukaista valvontasuunnitelmaa sekä koulutettiin valvontaketjua ja toimijoita. Suunnitelmassa ja valvojien koulutuksessa kiinnitettiin eri-

tyishuomiota VASU-raportoinnin pohjana toimivaan valvonnan toteutumisen seurantaan ja raportointiin. Suunnitelman mukaisista tarkastuksista raportointiin aktiivisesti ja niissä kiinnitettiin ohjeiden mukaisesti huomiota puutteiden korjaamiseen.

Eläinten lääkitseminen

Kansallisten lääkitsemissäädösten toimeenpanoa jatkettiin kouluttamalla ja ohjaamalla sekä panemalla toimeen monivuotinen lääkitsemisen valvontaohjelma. Osana valvontaohjelman toteuttamista Evira teki eläinlääkäreiden lääkekäyttöä koskevia valvontaprojekteja. Keväällä 2015 alkanut laaja bentsyyliipenisilliini- ja osin myös korvaavien valmisteiden saantihäiriö jatkui koko vuoden ajan. Tästä huolimatta julkaistiin hevosten lääkitysopas ja päivitetty mikrobilääkkeiden käyttösuositukset. Mikrobilääkeresistenssi oli eläinlääkäripäivien teemana. Evira osallistui aktiivisesti EU:n eläinlääkeasetusluonnoksen kommenttien valmisteluun. DG SANTE F vieraili Suomessa keräämässä tietoja mikrobilääkkeiden maltillisesta käytöstä eläimillä. Evira osallistui myös ESVA-Cin eläinlajikohtaisen mikrobilääkkeiden tiedonkeruuta kehittävän asiantuntijatyöryhmän työhön.

Eläinten hyvinvointi, merkinnät ja rekisteröinnit sekä täydentävien ehtojen valvonta

Osallistuttiin eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen sekä eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntien ja eläinten hyvinvointikeskuksen toimintaan. Euroopan komission ja jäsenmaiden edustajat tutustuivat Suomeen hännällisten sikojen kasvattamista koskevien parhaiden käytäntöjen löytämiseksi ja jakamiseksi muille EU-maille. Lopetusasetuksen toimeenpanoa jatkettiin. Eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi teurastamoilla tehostettiin tarkastuseläinlääkärien koulutusta ja ohjeistusta. Suurissa teurastamoissa tehtiin kattava eläinsuojelutarkastus ja sovittiin säännöllisistä tarkastuksista. Pienteurastamojen laajat tarkastukset aloitettiin ja teurastamoiden viranomaisvalvontaan kohdistettiin arviointi- ja ohjauksikäynnit. Myös säännöllinen sidosryhmäyhteistyö käynnistettiin. Muiltakin osin jatkettiin runsasta yhteistyötä sidosryhmien kanssa eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Eläinten merkinnän ja rekisteröinnin osalta jatkettiin uuden hevosten tunnistamista koskevan EU-asetuksen toimeenpanoa. Eläinlääkintähuollon valtakunnallisessa ohjelmassa valvonnan painopisteenä oli eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteröinnin valvonnan tehostaminen. Aluehallintovirastoja ja kuntia ohjeistettiin tietojen oikeellisuuden varmistamiseen ja valvontaan. Kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisia pyydettiin huolehtimaan ajantasaisuudesta. Evira tuotti kunnille tilannetietoa ja haki ja korjasi rekistereiden loogisuusvirheitä. Eläintietojärjestelmän toiminnan luotettavuutta selvitettiin, eikä siinä havaittu puutteita. Valvontaohjeet päivitettiin ja muutoksista koulutettiin ja viestitettiin. Useita sidosryhmätapaamisia järjestettiin. Lisäksi osallistuttiin hallinnollisen taakan purkuun.

Täydentävien ehtojen valvonnassa toteutettiin vaaditut muutokset. Eläinten hyvinvointivalvonta laajennettiin kattamaan lähes koko eläinsuojelulainsäädäntö. Kaikki valvontaohjeet käytiin läpi tuottajajärjestöjen kanssa useissa ministeriön järjestämässä kokouksissa. Osallistuttiin komission kahdenvälisiin neuvotteluihin ja toimitettiin komissiolle vastineen lisäksi lukuisia laskelmia ja lisätietoja. Maataloustuotannon kirjaamisoppaan laatimiseen osallistuttiin merkittäväällä työpanoksella. Laadunvalvontaa tehtiin yhden aluehallintoviraston valvonta-asiakirjoihin. Lisäksi osallistuttiin täydentävien ehtojen kehittämisryhmän työskentelyyn yhteistyössä MMM:n, Maaseutuviraston ja Maanmittauslaitoksen kanssa.

Tietojärjestelmien kehittäminen

Tietojärjestelmähankkeita jatkettiin Elvin, Eläintenpitäjärekisterin (EPR) sähköisen asiointin sekä Nautarekisterin osalta. Elvi- ja EPR-projektien toteutuksesta vastasi sama kehitystiimi, jonka työpanos priorisoitiin eläinlääkärirekisterin sähköisen asiointipalvelun loppuunsaattamiseen. Tämä valmistui, ja siitä viestitettiin eläinlääkäreille. Elvin laajennus kuntien viranomaisten käyttöön siirtyi: toteutus aloitetaan 2017. Myös EPR:n sähköisen asiointipalvelun toteutuksen painopiste siirtyi vuodelle 2017. Nautarekisterihankkeessa uusittiin vanhentunut tiedonsiirtoratkaisu ja aloitettiin Eläintietojärjestelmän (ETJ) muutosten toteuttaminen uutta EPR:ä silmälläpitäen. Vuoden alussa uuden nautarekisterin vaatimusmäärittely paketoitiin odottamaan projektin jatkumista. ETJ:n

muutostyöt viivästyivät mm. toimijoilla käytettävien tunnisteiden valintapäätöksen vaikeuden vuoksi. Hevosten keskustietokannan osalta kartoitettiin toteutusvaihtoehtoja.

Eläinlääkintähuollon määrärahat

Eläinlääkintähuoltomenojen määrä vaihtelee vuosittain todettujen tautitapausten ja tartuntatilojen eläinten määrän mukaan. Vastustettavien eläintautien tilanne säilyi 2016 hyvänä: Vaarallisia tai helposti leviäviä eläintauteja todettiin vain luonnonvaraisissa eläimissä sekä yhdessä lintutarhassa. Eläinlääkintähuollon määrärahoista maksettiin eläintautien vastustamiseen ja ennaltaehkäisemiseen sekä muihin eläinlääkintähuollon kuluihin yhteensä 0,29 milj. euroa. Tästä käytettiin eläintautien torjuntaan sekä vastustettavien eläintautien varalta toteutettuihin näytteenottoihin ja tutkimuksiin 0,27 milj. euroa ja elintarvikevalvontaketjun ja toimijoiden koulutukseen, ohjeistukseen ja viestintään 0,02 milj. euroa.

Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys

Kasvinterveys ja taimiaineistot

Suomessa tehtiin yhteensä 112 vaarallisten kasvintuhoojien löydöstä, pääasiassa tuotantopaikoilta. Uusia vaarallisia kasvintuhoojia ei löydetty. Tehtyjen päätösten lukumäärä oli kuitenkin suurempi, koska osalle vuoden 2015 tuhoojaesiintymistä annettiin torjuntapäätös vasta alkuvuodesta 2016.

Evira tiedotti muun muassa aasianrunkojäärän (*Anoplophora glabripennis*), tulipoltteen (*Erwinia amylovora*) ja hollannin jalavataudin leviämiskäytännön (*Ophiostoma ulmi* ja *Ophiostoma novo-ulmi*). Kansalaisilta tulikin näistä paljon havaintoilmoituksia, joiden perusteella tehtiin runsaasti lisätarkastuksia. Vuonna 2014 Suomesta ensimmäisen kerran havaittua kasvitautia, tulipoltetta ja vuonna 2015 ensimmäisen kerran havaittua tuholaista aasianrunkojäärää ei todettu saastuneilla alueilla tehdyissä tarkastuksissa.

Uusia koloradonkuoriaisen (*Leptinotarsa decemlineata*) esiintymiä todettiin yksi, valkoperuna-ankeroisesiintymiä (*Globodera pallida*) kolme ja keltaperuna-ankeroisesiintymiä (*Globodera ros-tochiensis*) seitsemän. Kahdelta viljelmältä todettiin molempia peruna-ankeroislajeja. Perunan vaalearengasmätää (*Clavibacter michiganensis subsp. sepedonicus*) löydettiin vain yhdeltä tilalta näytteestä, joka oli otettu vuoden 2015 sadosta. Etelänjauhiaisia löydettiin 94 kasvihuoneviljelmältä, jotka tuottivat kesäkukkia ja joulutähtiä. Omenan lisäversoisuustautia todettiin yhdeltä taimitarhalla. Markkinavalvonnassa todettiin etelänjauhiaisia yhdestä ja versopoltetta neljästä taimierästä.

Aasianrunkojääräesiintymän puuston kartoituksissa käytettiin ensimmäistä kertaa apuna hajukoiria ja puukiipeilijöitä kokemusten saamiseksi näiden menetelmien käyttökelpoisuudesta. Paikkatiedon hallinnan menetelmiä ryhdyttiin soveltamaan tarkastustiedon hyväksikäytössä ja sidosryhmäyhteistyötä lisättiin.

Kasvinterveyden valvontaa tehostettiin ottamalla käyttöön riskinarvioinnin tuloksia. Valvontaa kohdennettiin tuhoojiin, joiden riski Suomen kasvintuotannolle on arvioitu erityisen suureksi, ja alueille, joilla tuhoojien esiintymisen todennäköisyys on arvioitu erityisen korkeaksi. Tulipoltteen kartoitus ajoitettiin perustuen arvioon sääolosuhteiden sopivuudesta oireiden kehittymiselle. Hollanninjalavataudin riskiin varauduttiin suunnittelemalla riskinarvion perusteella, miten mahdollisen invaasion sattuessa menetellään.

Siemen, lajike ja hukkakaura

Siementuotanto vuonna 2016 oli laajuudeltaan edellisten vuosien tasoa ja siemen laadultaan hyvää. Sähköinen asiointi edistyi ja yhä useampi toimija tulosti itse vakuustodistukset etätulostuksena. Mobiilisiemenhanke valmistui, joten näytteenottajien käytössä on sähköinen näytteenotto-

pöytäkirja, jonka tiedot voidaan siirtää automaattisesti tietojärjestelmään, kun näyte saapuu laboratoriotutkimuksiin. Sähkösiemenhankkeen määrittelyä tehtiin, jotta heti alkuvuonna 2017 päästään aloittamaan suoraan asiakkaita palvelevaa sähköistä järjestelmää. Tavoitteena on tutkimus- ja päätöstietojen sähköinen siirtäminen ja sähköinen toimijarekisteröinti yhdessä lannoite- ja rehusektoreiden kanssa. Tiedottamiseen ja kouluttamiseen panostettiin ja vuonna 2016 valmistui video hukkakauran tunnistamisesta. Video on netissä vapaasti kaikkien viljelijöiden ja neuvojien käytettävissä. Evira myönsi uusia kasvilajikesuojauksia 21 kpl ja kansalliseen kasvilajikeluetteloon hyväksyttiin 27 uutta lajiketta, joista 2 alkuperäiskasvilajiketta. Lajiketestauksessa oli 68 lajiketta. Lajiketestausten määrä on lähes kaksinkertaistunut vuodesta 2011 lähtien.

Lannoitevalmisteet

Kiertotalouspolitiikan vaikutukset näkyivät selvästi toimijoiden aktivoitumisena ja neuvontatyön lisääntymisenä. Ravinteiden kierrättämiseen liittyvät hankkeet ja uusiin teknologioihin, raaka-aineisiin ja tuotteisiin liittyvä toiminta lisääntyivät. Tähän muutokseen vastattiin panostamalla valmentavaan ja ennakoivaan tiedottamiseen mm. laatimalla kierrätysravinteita käsittelevä nettisivu ja osallistumalla kiertotaloushankkeiden ja toimijaorganisaatioiden tilaisuuksiin. Eviran lannoitevalvonta osallistui valtakunnallisen jättesuunnitelman valmistelutyöhön sekä hevosenlannan ja puhdistamolietteiden käyttöön liittyviin hankkeisiin. Neuvonta ja valvontatyössä korostettiin lannoitevalmisteiden laadun ja turvallisuuden vaatimuksia.

Viljan käyttökelpoisuus ja turvallisuus

Viljan vientiprosessiin liittyviä tarkastuksia hiottiin yhteistyössä toimijoiden kanssa, ja mm. näytteen vastaanotto laboratoriotutkimuksia varten onnistuu iltakymmeneen asti. Vientitoiminta vilkastui vuoden aikana. Viljasadon laatureurannan mukaan DON-hometoksiinit heikensivät kaura- ja vehnäsadon laatua. Pääasiallinen syy korkeisiin toksiinipitoisuuksiin oli kasvukauden sääolosuhteet. Tutkituista kauranäytteistä noin viidenneksessä DON-toksiinipitoisuudet ylittivät elintarvikeraja-arvon. Alueellista vaihtelua esiintyi: elintarvikeraja-arvo ylittyi muuta maata useammin Hämeessä, Kymenlaaksossa, Keski-Suomessa, Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa. Rehuikäytön suositusarvon ylittäviä toksiinipitoisuuksia oli kauranäytteissä enemmän kuin aikaisempina vuosina. Vehnässä oli selvästi normaalia enemmän DON-hometoksiinia, sillä noin neljänneksessä tutkituista näytteistä DON-toksiinipitoisuudet ylittivät elintarvikeraja-arvon. Käyttölaatu-tekijöistä valkuaispitoisuudet olivat leipävehnällä ja rehuviljoilla viime vuotta korkeammat, mutta hehtopainot jäivät mataliksi ja syysviljojen sakoluvut laskivat heikentäen laatua.

Laboratoriopalvelut

Eviran laboratoriot tarjosivat kattavassa määrin vaatimustenmukaisia diagnostiikka- ja analyysipalveluita, erityisesti erityisanalytiikan osalla. Mm. lintuinfluenssavirusten ja niiden patogeenisuuden toteamiseen löytyi asianmukaiset testit laboratorioista.

Laboratoriot valmistautuivat uuden EU:n valvonta-asetuksen vaatimukseen laajentamalla laboratoriomenetelmien akkreditointia sekä mikrobiologian, kemian, eläintautidiagnostiikan ja kasvianalytiikan alueella. Eläintautivirologian osalta vastustettavien eläintautien seurantaohjelmissa käytetyt menetelmät saatiin kaikki akkreditoitua vuoden 2016 loppuun mennessä.

Vuosittaisella akkreditoinnin arviointikäynnillä Eviran laboratorioiden toiminta todettiin laaja-alaiseksi, asiantuntevaksi ja päteväksi. Testausmenetelmien soveltuvuutta ja uusien menetelmien tarvetta oli seurattu osallistumalla alan kansainväliseen toimintaan. Laadunvarmistusmenettelyin oli varmistettu tulosten luotettavuus ja ulkoisilla vertailumittauksilla oli osoitettu tulosten oikeellisuus.

Kokogenomisekvensointimenetelmän käyttöönotosta Evirassa valmistui tiekartta ja menetelmää käytettiin jo joissain tutkimushankkeissa ja selvityksissä. Kemiallisessa analytiikassa kehitettiin

monimenetelmiä uusille yhdisteille, kuten rehujen torjunta-aine- ja lääkejäämille sekä hometoksiineille. Myös laboratoriomenetelmiä elintarvikeväärengösten tunnistamiseen kehitettiin. Kasvianalytiikassa otettiin erityisesti käyttöön laaja-alaisia molekyylibiologisia menetelmiä virusten tunnistukseen.

Diagnostiikka- ja analyysipalvelujen kehittämisessä on painotettu nopeampaa vastausaikaa sekä asiakastarpeita. Tähän liittyen otettiin käyttöön suorat sähköpostivastaukset ja välivastaus-ten anto tekstiviestillä. Erityisesti on tehostettu Eviran sisäistä yhteistyötä diagnostiikan nopeut-tamiseksi. Asiakasryhmiä tavattiin säännöllisesti ja eläintautidiagnostiikan ja siementutkimusten osalta aloitettiin sähköisen asiointin rakentaminen. Asiakaspalvelun parantamiseksi ja toimin-nan kehittämiseksi laboratorioissa ryhdyttiin soveltamaan Lean-ajattelua.

Tieteellinen tutkimus

Eviran tieteellisen tutkimuksen strategisena tavoitteena on että Evirassa tehtävä tieteellinen tut-kimus on korkeatasoista, oikein kohdennettu ja verkottunut ja tukee kansallista ja EU-päätöksen-tekoa. Elintarvikeeturvallisuus- ja laatu-tutkimus kohdistuu koko elintarvikeketjuun ja painottuu mikrobiologiseen ja kemialliseen tutkimukseen. Eläinten terveys- ja hyvinvointitutkimus painottuu Suomessa merkittäviin tuotanto- ja luonnonvaraisten eläinten tauteihin. Kasvintuotannon edelly-tyksiin ja kasvinterveyteen liittyvän tutkimuksen osalta Evira toimii aktiivisesti yhteistyössä koti-maisten ja kansainvälisten tutkimusorganisaatioiden sekä viranomaisten ja järjestöjen kanssa tut-kimuksen kohdentamiseksi oman tehtäväalueensa kannalta tärkeisiin tutkimushankkeisiin. Evira toimi ensisijaisesti valvontaviranomaisena, ja tieteellisen tutkimuksen rooli on sen omaa toimintaa tukeva. Eviran tieteellisen tutkimuksen neuvosto keskittyi toiminnassaan tieteellisen tutkimuksen etenemisen seurantaan ja tulevaisuuden haasteisiin. Eviran tutkimusalueella julkaistiin 40 tieteel-listä artikkelia, 48 kokousabstraktia, 55 muuta julkaisua ja 4 väitöskirjaa. Tieteellinen tutkimus oli verkostoitunutta ja yhteistyötä jatkettiin kotimaisten ja ulkomaisten tutkimuslaitosten ja yliopisto-ten kanssa. Evira jatkoi Scientific News from Evira' -uutiskirjeen tekemistä 2016 tutkimustoimin-nan ja tutkimustiedon jakelemiseksi.

Evira oli mukana Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän (LYNET) kehittämi-nessä ja toiminnassa. LYNETin johtoryhmä, työvaliokunta, Labor-yhteistyö sekä LYNET-ruoka-ohjelma olivat pääasialliset yhteistyömuodot. Eviran vetämän LYNET-ruokaohjelman kehittälyä jatkettiin. Evira jatkoi yhteistyötä myös SOTERKO yhteenliittymän kanssa. Evira oli mukana seuraamassa VNK:n TULA-uudistuksen etenemistä.

Riskinarviointi

Riskinarviointia toteutettiin sekä Eviran että ulkopuolisen rahoituksen hankkeina kaikilla Eviran toimialoilla. Riskinarviointihankkeet tuottavat tietoa ja käyttökelpoisia menetelmiä yli toimialarajo-ten, kuten esimerkiksi Luken kanssa tehty Rehujen ja tuotantoeläinten salmonellavalvonnan ris-kinarviointi ja kustannus-hyöty-analyysi -hanke, joka kattoi sianlihan tuotantoketjun rehujen raaka-aineista kuluttajien altistumisen arviointiin saakka.

Antimikrobiresistenssin leviämistä tuotantoketjuun ja resistenteistä mikrobeista aiheutuvia riskejä arvioidaan yhdessä tutkimushankkeessa Eviran, Luken ja SYKEN kanssa sekä toisessa HY/Klii-nisen tuotantoeläinlääketieteen osaston kanssa.

Yhdessä HY/Elintarvikehygienian ja ympäristöterveyden osaston kanssa on jatkettu hanketta, jossa kehitetään tilastollista saanninarviointimenetelmää elintarvikkeiden välityksellä saatavien haitallisten kemikaalien ja mikrobien määrittämiseksi. Hankkeeseen liittyy kiinteästi myös Ruotsin Livsmedelsverketin (SLV) kanssa käynnistetty yhteistyö kemiallisten ja mikrobiologisten elintarvi-keriskien luokitteluksi (risk ranking).

Kasviravintolisien käytöstä suomalaisille kuluttajille aiheutuvien terveyshaittojen tutkimusta jatkettiin. Tietoa kampylobakteeririskistä julkaistiin yhdessä HY/Elintarvikehygienian ja ympäristöterveyden osaston ja Eviran kanssa riskinarviointiraportin muodossa. Polysyklisen aromaattisten hiilivetyjen ja heterosyklisen amiinien riskinarviointia lapsilla jatkettiin, samoin jatkettiin riskiprofiileja elintarvikeparanteisiin liittyvistä aromaattisista aineista ja lisäaineista. Luken ja Suomen ympäristökeskus SYKEN kanssa käynnistettiin kiertotaloustutkimus. Lisäksi jatkettiin yhteistyötä Luken, SYKEN ja THL:n kanssa selvityksen ”Assessment of risks related to increasing heavy metal limits for fertilizers in Finland” parissa.

Kaikkien kasvinterveyslainsäädännössä mainittujen kasvintuhoojien riski Suomen kasvintuotannolle priorisoitiin Eviran ja Luken yhteistyössä kehittämällä FinnPRIO-mallilla. Kasvintuhoojien kartoitusten alueellisen kohdentamisen tehostamiseksi kehitettiin ja sovellettiin menetelmiä yhdessä Luken, Joensuun yliopiston ja Natural Resources Canadian kanssa. Helsingin kaupungin ja Luken kanssa yhteistyössä tehty hollanninjalavataudin riskinarvio julkaistiin kesällä.

Eläintautialueella asiantuntija-arvioihin perustuvan NORA-työkalun avulla arvioitiin Lumpy Skin Disease (LSD) -taudin ja Chronic Wasting Disease (CWD) -taudin maahantulon todennäköisyyttä. Osallistuttiin myös EFSA:n Focal Point ja asiantuntijaverkoston toimintaan.

Evira järjesti Tiedepäivän ja sen lisäksi seuraavat tutkimusseminaarit: Virusseminaari, Raakamaitoseminaari, Hollanninjalavatautiaiheinen seminaari, Kiertovesisysteemi kalanviljelyssä, Antibioottiresistenssiin liittyvä seminaari, Sianhuseminaari. Lisäksi juhlistettiin Eviran kymmenvuotista taivalta seminaarilla eläin-, kasvitauti- ja elintarvikeriskien priorisoinnista.

Elintarvikevalvontaketjun ohjaus

Evira osallistui ohjaavien ministeriöiden kanssa aluehallintoviranomaisten (AVI) ja ELY-keskusten tulosohjaukseen ja tulossopimusten valmisteluun. Elintarviketurvallisuuden valvontaketjun sekä AVI:n ja ELY-keskusten toiminnan tavoitteista, painopisteistä, projekteista ja niihin käytävissä olevista resursseista neuvoteltiin kunkin aluehallinnon viranomaisen kanssa järjestetyillä toiminnan suunnittelua koskevilla tapaamisilla. Tulostavoitteista, niiden toteutumisesta ja toiminnan kehittämisestä ja priorisoinnista keskusteltiin myös Eviran järjestämällä neuvottelupäivillä keväällä ja syksyllä.

Evira painotti edelleen VASUn merkitystä elintarviketurvallisuusketjun muiden viranomaisten (AVI:t, ELY-keskukset, Tulli, Valvira, Puolustusvoimat, Tukes ja kunnalliset valvontayksiköt) suunnittelun ja ohjauksen välineenä. Elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmä toimi viranomaisten yhteisen kehittämisen foorumina ja Eviran apuna valvonta-asetuksen (EY) N:o 882/2004 edellyttämässä toiminnan yhteensovittamisessa ja yhteistyön varmistamisessa.

Valvontaketjun ohjaukseen liittyvät näkökulmat olivat vahvasti esillä maakuntauudistuksen valmistelussa, johon Evira osallistui aktiivisesti kevästä 2016 alkaen.

1.3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Eviran maksamat siirtomenot toteutuivat seuraavasti:

Siirtomeno	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Käytettävissä vuonna 2016	Toteuma 2016
Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen	5 029 167	5 064 088	5 022 574	5 017 934
Kasvintuhoojien torjunta	230 786	0	383 000	49 669
Hukkakauran torjuntasuunnitelmat	24 684	15 180	23 563	17 473
Kasvinjalostustoiminnan edistäminen	105 668	110 397	200 000	35 962
Yhteensä	5 390 305	5 189 665	5 629 137	5 121 038

Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävitysmenot jakautuivat siten, että nautahävitysten osuus oli 2,7 milj. euroa, lampaiden ja vuohien osuus 0,2 milj. euroa sekä sikojen ja siipikarjan osuus 0,9 milj. euroa. Honkajoki Oy:ltä saadun tiedon mukaan tiloilta kerättiin ja hävitettiin 37 925 (37 072) nautaa ja 7 055 (6 545) lammasta ja vuohta vuonna 2016. Sikojen ja siipikarjan ruhoja kerättiin ja hävitettiin yhteensä 6,8 milj. kg (7,1 milj. kg). Siirtomenomäärärahalla torjuttiin zoonosien ja eläintautien leviämisen riskiä hävittämällä raadot asianmukaisesti. Hävitettäväksi toimitettujen kuolleiden eläinten raatojen määrät ovat kuitenkin viime vuosina olleet määrältään niin suuret, että määrärahan riittävydessä on ollut haasteita. Vuoden 2017 talousarviossa määrärahan tasoa on nostettu.

Kasvintuhoojien torjuntaan osoitetusta määrärahasta maksettiin vain Vantaan aasianrunkojäärä- esiintymän torjunnasta aiheutuneita puitten kaato-, käsittely- ja hävittämiskustannuksia sekä rajatun alueen kartoituksesta aiheutuneita kustannuksia.

Hukkakauran torjuntasuunnitelmat kohdistettiin maatiloille, joilla oli vakava hukkakaurasaastunta koko tilalla tai torjunnassa oli epäonnistuttu useana peräkkäisenä vuotena. Suunnitelmien toimeenpanon avulla kohteena olleiden vakavasti saastuneiden peltolohkojen tilanne parani.

Kasvinjalostustoiminnan edistämiseksi Evira on kerännyt siemenerien tarkastuttajilta ns. vanhoista viljelykasvilajikkeista kasvinjalostusmaksuja, jotka tilitettiin kasvinjalostajille. Laki kasvinjalostustoiminnan edistämisestä on kumottu 1.1.2016 alkaen. Loppumaksatukset vuoden 2015 kerätyistä maksuista maksettiin toimintavuonna eikä kasvinjalostusmaksuja enää jatkossa makseta lajikkeiden edustajille.

1.4. Toiminnallinen tehokkuus

Eviralle asetettiin seuraavat toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet (5 kpl), jotka toteutuivat seuraavasti:

<i>Tavoite</i>	<i>Arvo- sana</i>	<i>Tulosanalyysi</i>
B1. Tukijärjestelmät ovat yksinkertaiset, hallinnollinen taakka on keveä ja lainsäädännön laatu on hyvä.	4	
Viljelijöiden ja toimijoiden hallinnollista työtä vähennetään sähköistämällä toimintoja ja vähentämällä päällekkäistä tiedonkeruuta.	3	Evira kehitti eläintenpitäjien sähköistä asiointia, joka valmistuu vuoden 2017 lopussa. Evira kehitti myös ydintiedon hallintaansa, jotta päällekkäisen tiedon keruuta voisi vähentää. Lisäksi Evira neuvotteli MMM:n kanssa lain tulkinnoista eläintenpitäjiin liittyvistä velvoitteista mahdollistaakseen sujuvan sähköisen asioinnin.
Lisätään joustoa viranomaisten ja toimijoiden ohjaukseen ja erotellaan selkeästi säädösten asettamat vaatimukset ja suosituksen kaltaiset ohjeet.	4	Eviran ohjeistukseen tehtiin joustoja (esim. Oiva-ohjeet, riskiluokitus, elintarvikehygieniaa koskevat ohjeet ja ruokahävikki-ohje) ja lisäksi EU:n elintarvikehygienialainsäädännön mukaista joustavuutta ja sen käyttöä edistettiin eri tavoin (esim. viranomaisten ja toimijoiden koulutus, ohjeistus, viestintä, joustavuuden mahdollistavien säädösten ja ohjeiden luettelo Eviran internetsivuilla). Evi-

		ran ohjeissa on määritelty ohjeiden suosituksenluonteisuus ja osoitettu selkeästi säädösten vaatimukset.
B2. Hallintomme on avoin, palveleva, tehokas ja verkostoitunut.	4	
Yksinkertaistetaan ja sujuvoitetaan lupa- ja ilmoituskäytäntöjä.	4	Lupa- ja ilmoituskäytäntöjä ja niihin liittyviä prosesseja yksinkertaistettiin ja sujuvoitettiin useilla Eviran sektoreilla sääntelyn keventämisen hengessä sekä tehtiin niitä koskevia aloitteita ministeriön säädösvalmisteluun. Joistain ilmoitusmenettelyistä luovuttiin lain-säädännön muututtua. Työtä jatketaan osana laajempaa sääntelyn ja hallinnollisen taakan keventämistä koskevaa prosessia (hallituksen kärkihanke).
Kehitetään menetelmiä valvonnan vaikuttavuuden saavuttamiseksi.	3	Valvonnan vaikuttavuuden saavuttamiseksi ja parantamiseksi vahvistettiin elintarvikeketjun valvontaviranomaisten koordinaatiota ja yhteistyötä sekä kehitettiin valvonnan prosesseja ja toimintatapoja prosessimaiseen ja asiakasohjautuvampaan suuntaan. Vaikuttavuutta parantaa mm. Oiva-järjestelmä sekä useat muut toteutetut ja vireillä olevat toiminnan kehittämishankkeet (ks. edellä kohta A24. ja A42). Strategisten vaikuttavuustavoitteiden tilannetta seurattiin säännöllisesti. Vaikuttavuuden mittareita kehitetään edelleen.
Vahvistetaan asiantuntijayhteistyötä hallinnonalan virastojen kesken.	4	Evira vahvisti sidosryhmätyönsä (ml. viranomaisyhteistyö) strategiset linjaukset ja niiden jatkotyö on vastuutettu Eviran johdolle ja toimintakokonaisuuksille. Eviralla on säännöllisiksi sovitut johdon- ja asiantuntijatason yhteistyökokoukset elintarvikeketjun valvontaviranomaisten ja toimialaansa kytkeytyvien hallinnonalan virastojen kanssa.
B3. Hallinnonala hyödyntää digitaalista teknologiaa, yhteisiä tietolähteitä ja integroituja tietovirtoja oman toiminnan ja tuottavuuden sekä koko toimialan kilpailukyvyyn edistämiseksi.	3	
Evira pyrkii datan yhdistämiseen ja avaamiseen yhdessä muiden datan tuottajien kanssa.	2	Evirassa käynnistettiin vuonna 2015 datan avaamisen lisääminen -projekti, jossa kartoitetaan kaikki Eviran rekisterit ja mahdollisuudet datan avaamiselle koneluettavassa muodossa. Projekti ei edennyt syksyllä 2016 projektipäällikön puuttumisen vuoksi. Projekti päättyi keväällä 2018.
Myös Eviran laboratorioissa otetaan käyttöön automatisaatioon ja digitalisaatioon perustuvia robotteja.	4	Automaattisia pipetointi- ja eristysrobotteja hankittiin laboratorioihin.

B4. Valtion ja hallinnonalan konsernipalveluja hyödynnetään täysimääräisesti.	4	Valtorin, Senaatin ja Palkeiden palveluita sekä Hanselin kilpailuttamia puitesopimuksia käytettiin täysimääräisesti.
B5. Hallinnonalan tutkimus- ja kehittämistoiminta vastaa ennakkoivasti yhteiskunnan tietotarpeisiin ja vahvistaa kansallista innovaatiojärjestelmää.	4	
Evira tekee yliopisto- ja sektoritutkimusyhteistyötä erityisesti Helsingin yliopiston ja LYNETin kanssa ja noudattaa Eviran tieteellisen tutkimuksen toimenpideohjelmaa vuosille 2015–2019.	4	Evira kehitti edelleen yliopistoyhteistyötä erityisesti Helsingin yliopiston kanssa. Sektoritutkimusyhteistyötä tehtiin erityisesti LYNETin puitteissa. SOTERKO yhteistyötä syvennettiin. Tutkimustoiminnassa toimittiin Eviran tieteellisen tutkimuksen toimenpideohjelman mukaisesti.

Toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta kuvaava kustannusten, tuottojen ja henkilötyövuosien kehitys toimintakokonaisuuksittain ja päätoiminnoittain toteutui seuraavasti:

Toiminnan painoalueet ja niiden päätoiminnot	Toteuma 2015			Tavoite 2016			Toteuma 2016		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Elintarviketurvallisuus	28 892	13 416	321	25 623	11 574	283	28 526	13 422	324
- tieteellinen tutkimus	937	253	10	1 066	341	14	209	64	3
- riskinarviointi	1 089	282	12	1 053	227	13	927	224	12
- laboratoriopalvelut	7 006	256	81	4 650	176	50	7 124	254	85
- valvonta	19 860	12 625	218	18 854	10 830	206	20 266	12 880	224
Eläinten terveys ja hyvinvointi	19 716	2 967	186	21 647	3 684	198	19 661	2 892	179
- tieteellinen tutkimus	627	119	7	783	183	11	428	147	5
- riskinarviointi	313	3	4	413	34	5	380	9	5
- laboratoriopalvelut	10 431	891	107	10 354	787	110	10 230	877	106
- valvonta	8 345	1 954	68	10 097	2 680	72	8 623	1 859	63
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys	11 823	5 750	125	15 588	6 187	163	11 451	6 290	124
- tieteellinen tutkimus	0	0	0	17	0	0	0	0	0
- riskinarviointi	328	72	4	321	23	5	363	43	5
- laboratoriopalvelut	3 795	797	47	5 659	809	64	3 424	894	45
- valvonta	7 700	4 881	74	9 591	5 355	94	7 664	5 353	74
Yhteensä	60 431	22 133	632	62 858	21 445	644	59 638	22 604	627

Eviran toiminnallisen tehokkuuden keskeisiä tunnuslukuja on esitetty liitteessä 1.1.

1.4.1. Toiminnan tuottavuus

Tuottavuuden ja taloudellisuuden laskennassa käytettiin Tilastokeskuksen käyttämää parivuosi-laskentamallia, jossa tuottavuus lasketaan tuotos- ja työpanosindeksin avulla. Tuotosindeksi lasketaan suoritteiden lukumäärien ja kustannusosuuksien muutoksen avulla.

Tuotosindeksin laskentaa varten viraston tuotokset ryhmiteltiin seuraaviin suoriteryhmiin tai si-
jaissuureisiin:

Suorite	Määrä 2015	Kust. osuus (%) 2015 ^{*)}	Määrä 2016	Kust. osuus (%) 2016 ^{*)}	Muutos % -yks.
Tieteellinen tutkimus					
Asiantuntijatarkastetut tieteelliset ar- tikelit ja muut julkaisut (kpl)	101	2,6 %	95	1,1 %	-0,1 %
Elintarviketurvallisuus					
Laboratoriotutkimukset (kpl)	74 624	11,6 %	78 923	11,9 %	0,7 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	101	14,9 %	103	15,8 %	0,3 %
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	1 905	3,8 %	1908	4,0 %	0,0 %
Lihantarkastus (1 000 kg)	381 836	16,0 %	395 818	15,8 %	0,6 %
Eläinten terveys ja hyvinvointi					
Laboratoriotutkimukset (kpl)	223 007	17,3 %	194 605	17,2 %	-2,3 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	61	10,2 %	58	10,8 %	-0,5 %
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	708	4,1 %	1 169	4,3 %	2,1 %
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys					
Laboratoriotutkimukset (kpl)	47 485	6,3 %	50 399	5,7 %	0,4 %
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	44	6,3 %	45	6,4 %	0,2 %
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	5 523	7,0 %	4 761	7,0 %	-1,0 %
Yhteensä		100 %		100 %	0,3 %

^{*)} Suoritteiden kustannusosuudet on laskettu kustannuslaskennan avulla.

Tuotosindeksi nousi yhteensä 0,3 prosenttia. Suoritemäärät ja niiden muutokset on eritelty tar-
kemmin kappaleessa 1.5.1. Laboratoriotutkimusten ja valvonnan toimenpiteiden osalta suoritteet
on esitetty tässä taulukossa toimintakokonaisuuksittain summattuina.

Työpanosindeksi lasketaan henkilötyövuosien määrän muutoksen avulla. Laskennassa käytettä-
vät vertailukelpoiset henkilötyövuodet laskivat edellisvuodesta viidellä henkilötyövuodella.

Työpanos	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Muutos %
Henkilötyövuosi ^{*)}	632	627	-0,8 %

^{*)} Henkilötyövuosien toteumat TAHTI mukaiset

Viraston tuottavuus kehittyi vuosina 2014–2016 seuraavasti:

Parivuosisvertailu	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Tuottavuusindeksi	100,0	105,3	
Tuottavuusindeksi		100,0	101,1

Viraston tuottavuus nousi toimintavuonna edellisvuoden tasosta 1,1 prosenttia.

1.4.2. Toiminnan taloudellisuus

Taloudellisuus lasketaan kustannus- ja tuotosindeksin avulla. Kustannusindeksin laskennassa
kustannukset jaettiin palkka- ja muihin kustannuksiin. Vertailuvuoden kustannukset deflatoitiin Ti-
lastokeskuksen laatiman julkisten menojen hintaindeksin perusteella, jolloin kustannuksista saa-
tiin poistettua inflaation vaikutus. Palkkamenojen inflaatio oli toimintavuonna 1,45 prosenttia ja
muiden kustannusten deflatoinnissa käytetty tavaroiden ja palveluiden inflaatio oli 1,23 prosenttia.

Kustannus	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Muutos %
Deflatoimattomana			
Palkkakustannukset (1 000€)	36 203	36 113	-0,2 %
Muut kustannukset (1 000€)	24 227	23 525	-2,9 %
Kustannukset yhteensä (1 000€)	60 431	59 638	-1,3 %
Defloituna			
Palkkakustannukset (1 000€)	35 773	35 541	-1,8 %
Muut kustannukset (1 000€)	24 068	23 181	-4,3 %
Kustannukset yhteensä (1 000€)	59 840	58 722	-2,8 %

Ilman deflatointia kustannukset laskivat 1,3 prosenttia ja inflaation vaikutuksen eliminoimisen jälkeen kustannukset laskivat 2,8 prosenttia. Kustannustason laskuun vaikuttaneita palkka- ja muiden kulujen muutoksia on käsitelty kappaleessa 1.7.3.

Parivuositilaisuus	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Taloudellisuusindeksi	100,0	100,4	
Taloudellisuusindeksi		100,0	103,2

Viraston taloudellisuus nousi 3,2 prosenttia. Tuotosindeksin vaikuttaneita tekijöitä on käsitelty kappaleessa 1.4.1. ja 1.5.1. Kulujen muutoksia on käsitelty kappaleessa 1.7.3.

Toiminnan taloudellisuuden lisätietoja on esitetty liitteessä 1.1.

1.4.3. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus toteutui seuraavasti:

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA (1 000 €)	Maksuperustelain mukaiset suoritteet						Maksullinen toiminta yhteensä			
	Julkisoikeudelliset			Liiketaloudelliset			Toteuma	Toteuma	Tavoite	Toteuma
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2016
TUOTOT										
Maksullisen toiminnan tuotot										
- maksullisen toiminnan myyntituotot	19 073	18 709	18 714	2 803	2 226	2 822	21 876	20 935		21 535
- maksullisen toiminnan muut tuotot	21	5	2	7	80	3	27	85		5
= tuotot yhteensä	19 093	18 714	18 716	2 810	2 306	2 824	21 903	21 020	20 145	21 540
KOKONAISKUSTANNUKSET										
Erilliskustannukset										
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	257	307	299	95	104	152	352	411		451
- henkilöstökustannukset	9 125	9 534	9 264	809	894	1 206	9 933	10 428		10 470
- vuokrat	604	568	429	210	239	226	814	807		655
- palvelujen ostot	3 862	3 738	3 765	709	705	694	4 570	4 442		4 459
- muut erilliskustannukset	164	141	148	15	47	74	180	188		222
- ELY- keskusten kustannukset	941	815	889	0	0	0	941	815		889
= erilliskustannukset yhteensä	14 952	15 103	14 794	1 838	1 988	2 352	16 790	17 091		17 146
Osuus yhteiskustannuksista										
- tukitoimintojen kustannukset	3 624	3 844	3 512	611	695	885	4 236	4 539		4 397
- poistot	324	283	312	55	50	52	380	333		365
- korot	7	7	2	3	3	1	10	10		4
- muut yhteiskustannukset										
= Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	3 956	4 134	3 827	669	747	938	4 625	4 881		4 766
= Kokonaiskustannukset yhteensä	18 908	19 237	18 621	2 507	2 736	3 290	21 415	21 972	20 721	21 911
KUSTANNUSVASTAAVUUS (TUOTOT-KUSTANNUKSET)	185 101 %	-523 97 %	95 101 %	303 112 %	-430 84 %	-466 86 %	488 102 %	-952 96 %	-576 97 %	-372 98 %
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki						317			576	317
KUSTANNUSVASTAAVUUS HINTATUEN JÄLKEEN	185 101 %	-523 97 %	95 101 %	303 112 %	-430 84 %	-149 95 %	488 102 %	-952 96 %	- 100 %	-54 100 %

Maksullinen toiminta yhteensä

Maksullisen toiminnan tuotot 21,5 (21,0) milj. euroa nousivat edellisestä vuodesta 0,5 milj. euroa. Kokonaiskustannukset 21,9 (22,0) milj. euroa laskivat edellisestä vuodesta 0,1 milj. euroa. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli toimintavuonna 100 (96) prosenttia. Maksullisen toiminnan tuotot perustuvat maa- ja metsätalousministeriön asetukseen (1161/2014) Elin-
tarviketurvallisuusviraston maksullisista suoritteista.

Julkisoikeudellinen toiminta

Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 101 (97) prosenttia. Maksullisen julkisoikeudellisen toiminnan tuotot 18,7 (18,7) milj. euroa olivat samalla tasolla kuin edellisenä vuonna ja kustannukset 18,6 (19,2) milj. euroa laskivat 0,6 milj. euroa edellisestä vuodesta. Tuloista suurimpina olivat lihantarkastus ja laitosvalvonta 8,9 milj. euroa, luomunvalvonta 2,6 milj. euroa, eläinten merkintä ja rekisteröinti 1,7 milj. euroa, kasvinterveys 1,1 milj. euroa, eläimistä saatavien elintarvikkeiden vierasainevalvonta 0,9 milj. euroa, siementarkastus 0,9 milj. euroa, rehuvalvonta 0,8 milj. euroa, eläinlääkinnällinen rajatarkastus 0,7 milj. euroa ja hygieniaosaaminen 0,4 milj. euroa.

Liiketaloudellinen toiminta

Liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 95 (84) prosenttia. Liiketaloudellisen toiminnan tuotot 2,8 (2,3) milj. euroa nousivat edellisestä vuodesta 0,5 milj. euroa. Liiketaloudellisen toiminnan kustannukset 3,3 (2,7) milj. euroa nousivat edellisestä vuodesta 0,6 milj. euroa. Tulojen nousu johtui pääasiassa elintarvikkeiden viennin edistämisen asiantuntijatyöstä. Tuloista suurimpina olivat siementarkastus 1,3 milj. euroa, elintarvikkeiden vienti 0,6 milj. euroa ja eläintaudit 0,4 milj. euroa. Vuoden 2016 talousarviossa oli hintatuki maksullisten eläintautitutkimusten, joilla pyritään havaitsemaan ja seuraamaan vastustettavia ja uhkaavia eläintauteja, hintojen alentamiseen.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat on esitetty toimintakokonaisuuksittain liitteessä 1.3.

1.4.4. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus toteutui seuraavasti:

KUSTANNUSVASTAAVUUSLASKELMA (1 000 €)	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot				
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	425	323		166
- EU:lta saatu rahoitus	370	171		98
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	13	13		15
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	483	391		398
= tuotot yhteensä	1 290	898	1 000	677
Yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	241	130		88
- henkilöstökustannukset	1 202	1 286		788
- vuokrat	300	224		110
- palvelujen ostot	105	114		59
- muut erilliskustannukset	61	65		23
= erilliskustannukset yhteensä	1 909	1 819		1 067
Yhteisrahoitteisen toiminnan yhteiskustannukset				
- tukitoimintojen kustannukset	892	677		584
- poistot	125	134		36
-korot	4	4		1
- muut yhteiskustannukset				
= Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 021	814		621
= Kokonaiskustannukset yhteensä	2 929	2 633	2 500	1 688
KUSTANNUSVASTAAVUUS	44 %	34 %	40 %	40 %
(tuotot - kustannukset)	-1 639	-1 735	-1 500	-1 011
OMARAHOITUSOSUUS %	56 %	66 %	60 %	60 %

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot laskivat edellisestä vuodesta 0,221 milj. euroa. Kokonaiskustannukset laskivat vastaavasti 0,945 milj. euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan omarahoitusosuuden tavoite 60 prosenttia saavutettiin lähinnä kokonaiskustannusten pienemisen johdosta. Hanketoiminta liittyi pääosin tieteelliseen tutkimukseen ja riskinarviointiin. Tavoitteena on, että tieteellinen tutkimus on korkeatasoista, oikein kohdennettua ja verkottunutta ja että se tukee sekä kansallista että EU:n päätöksentekoa. Evira toimii ensisijaisesti valvontaviranomaisena ja tieteellisen tutkimuksen rooli virastossa on Eviran omaa toimintaa tukevaa. Riskinarvioinnin osalta hankkeet, joita toteutettiin myös yhteistyössä muiden tutkimuslaitosten kanssa, tuottivat tietoa ja käyttökelpoisia menetelmiä yli toimialarajojen.

1.5. Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet toteutuivat seuraavasti:

Suorite	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Elintarviketurvallisuus				
Asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit (kpl)	15	14	12	16
Muut julkaisut (kpl)	32	17	15	21
Laboratoriotutkimukset (kpl)	73 560	74 284	55 000	78 923
- Mikrobiologia	29 257	20 691		20 161
- Kemia ja toksikologia	44 303	53 573		58 762
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	93	101	75	103
- Riskinarviointi	15	12		12
- Valvonnan ohjaus	78	89		91
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	2 207	1 962	1 650	1 908
- Ensisaapumisvalvonta	281	255	300	178
- Rehuvalvonta		114		83
- Kasvisten kaupanormit	34	46	50	41
- Luonnonmukainen tuotanto	955	797	900	899
- Eläinlääkinnällinen rajatarkastus	937	750	400	707
Lihantarkastus (1 000 kg)	381 383	381 836	370 000	395 818
Eläinten terveys ja hyvinvointi				
Asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit (kpl)	22	23	12	23
Muut julkaisut (kpl)	33	32	30	18
Laboratoriotutkimukset (kpl)	248 610	223 007	220 000	194 605
- Eläintautibakteriologia	80 285	62 754		61 255
- Parasitologia	5 943	6 874		6 209
- Eläintautivirologia	123 958	107 652		99 656
- Patologia	23 790	24 308		19 957
- Mikrobiologia	1 095	1 257		714
- Kemia ja toksikologia	13 539	20 162		6 814
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	76	61	56	58
- Riskinarviointi	5	4		5
- Valvonnan ohjaus	71	57		53
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	656	708	1 600	1 169
- Eläinlääkinnällinen rajatarkastus	656	708	1 600	1 169
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys				
Asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit (kpl)		4	2	1
Muut julkaisut (kpl)	8	11	10	16
Laboratoriotutkimukset (kpl)	53 585	47 485	51 200	50 399
- Kasvianalytiikka	45 181	41 648		42 983
- Mikrobiologia	4 194	2 817		609
- Kemia ja toksikologia	4 210	3 020		6 807
Suunnittelu, ohjaus ja asiantuntijatyö (htv)	62	44	47	45
- Riskinarviointi	6	4		5
- Valvonnan ohjaus	56	40		40
Valvonnan toimenpiteet (kpl)	5 629	5 523	6 612	4 761
- Lannoitevalmisteet	155	30		44
- Siementuotanto	1 556	1 599	1 500	1 656
- Kasvinterveys	1 380	1 382	1 700	1 552
- Metsänviljelyaineiston taimitarhat ja varastot	28	36	35	25
- Venäjän tuontipuu	2 459	2 419	3 100	1 484
Siirtomenoihin liittyvät suoritteet				
Tuotantoeläinten hävittäminen				
- Naudat (kpl)	35 731	37 072	35 000	37 925
- Lampaat ja vuohet (kpl)	6 406	6 545	6 500	7 055
- Sika ja siipikarja (1 000 kg)	7 100	7 100	7 100	6 760
Kasvintuhoojien torjuntapäätökset (kpl)	105	176	50	117

Evira.fi-verkkosivuilla oli yhteensä 2 630 785 käyntiä eli keskimäärin 7 207 päivässä. Järjestelmävaihdos muutti seurantatapaa, joten luku ei ole vertailukelpoinen aiempiin vuosiin. Jo 45,5 prosenttia käynneistä tehtiin mobiililaitteilla. Sekä Evira.fi:n että intranetin julkaisujärjestelmät uudistettiin. Vuonna 2016 julkaistiin 55 mediatiedotetta suomeksi, ruotsiksi ja osin englanniksi sekä yli 200 kuva- ja ajankohtaisnostoa, jotka jaettiin myös sosiaalisessa mediassa. Ulkoisen viestinnän painopiste siirtyi yhä enemmän sosiaaliseen mediaan ja vuorovaikutukseen. Twitterin ja Facebookin seuraajien määrä kasvoi ja myös luomuvälitys ja vientitiimi aloittivat twiittauksen. Sähköisessä mediaseurannassa oli 3 229 osumaa. Kuntien valvontaviranomaisille suunnattiin 131 takaisin vetoa. Henkilökohtaisia haastatteluja asiantuntijat ilmoittivat antaneensa 449.

1.5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Asiakkaan toiminnan, tarpeiden ja odotusten huomioiminen on tärkeä lähtökohta Eviran kaikessa toiminnassa. Asiakasnäkökulmaansa ja palvelukykyänsä Evira vahvisti johtamalla ja toteuttamalla toimintaansa prosesseina, jotka alkavat asiakkaasta ja tuottavat asiakkaalle Eviran tehtävänä olevia valvonta-, tutkimus- ja laboratorio- ja asiantuntijapalveluita. Tavoitteena on tuottaa laadukasta palvelua ripeästi ja sujuvasti, asiakkaita tasapuolisesti kohdellen. Myönteiseen ajatteluun perustuva kumppanuus sekä rohkeus ja vastuullisuus asiakastyössä ja ratkaisujen etsimisessä ovat Eviralla tärkeitä arvoja.

Näiden tavoitteidensa toteuttamiseksi Evira perehtyi yhdessä toimijoiden ja asiakkaiden kanssa elintarvikeketjun haasteisiin sekä asiakkaiden tarpeisiin ja prosesseihin pyrkimyksenään yhteisten päämäärien edistäminen, asiakasarvon tuottaminen ja asiakkailta oppiminen. Toimintatavoissa painottuivat yhteistyö, asioiden avoin valmistelu, kuuntelu ja ennakoiva viestintä. Asiakasyymmärryksen ja -ohjautuvuuden lisäämiseksi Evirassa kokeiltiin ja otettiin käyttöön uusia työtapoja, joilla asiakkaita osallistettiin entistä vahvemmin mukaan toiminnan suunnitteluun, tekemiseen ja kehittämiseen. Lisäksi käynnistettiin palvelumuotoiluja ja kansallista palveluväylää koskeva työ ja vahvistettiin vuodelle 2017 asiakkaille suunnattu palvelulupaus.

Laadunhallinnassa Eviralla on käytössään toimintakäsikirja, joka kattaa koko toiminnan. Toiminnan arviointien ja palautteen perusteella tehdyt havainnot käsiteltiin järjestelmällisesti mm. johdon katselmuksissa ja korjaavia toimenpiteitä toteutettiin. FINAS totesi vuosittaisella arviointikäynnillä Eviran laboratoriotoiminnan korkeatasoiseksi ja asiantuntevaksi. Laatutyön toiminnalliset mittarit olivat käytössä (viive asiakaspalautteen käsittelyssä yksiköissä, Eviran laboratoriotoiminnan menestyminen vertailututkimuksissa sekä arviointi- ja ohjauksen toteutuminen). Prosessien laadunhallintaa vahvistettiin toimintajärjestelmätyökalulla. Viraston kokonaisarkkitehtuurityötä jatkettiin.

Evira noudattaa toiminnassaan jatkuvan parantamisen periaatetta. Eviran oman toiminnan suunnittelun, toimeenpanon, seurannan ja kehittämisen lisäksi Evira on vastuussa monivuotisesta kansallisesta valvontasuunnitelmasta (VASU), jolla toimeenpannaan Eviran strategiaa yhdessä muiden viranomaisten kanssa, sekä sen raportoinnista komissiolle vuosittain kesäkuussa. VASU-raportissa on kattava kuvaus elintarvikeketjun valvonnan toteutuksesta. Valvontaketjun toimivuuden varmistamiseksi jatkettiin auditointijärjestelmän toteuttamista (ns. ketjuauditoinnit).

Viraston käytössä olleet laadunhallintamenetelmät toteutuivat seuraavasti:

Viraston/laitoksen tunnusluvut	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
CAF –itsearviointi	Käytössä	Käytössä	Käytössä
FINAS – laboratorion laatujärjestelmä	Akkreditoitu	Akkreditoitu	Akkreditoitu
ISTA – siementarkastuksen laatujärjestelmä	Akkreditoitu	Akkreditoitu	Akkreditoitu
GLP – laboratorion laatujärjestelmä	Ei käytössä	Ei käytössä	Ei käytössä
Green Office – ympäristöjärjestelmä	Hyväksytty	Hyväksytty	Hyväksytty
Toimintakäsikirja	Käytössä	Käytössä	Käytössä

1.6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Eviralle asetetut voimavarojen hallinnan tavoitteet (5 kpl) toteutuivat seuraavasti:

<i>Tavoite</i>	<i>Arvo- sana</i>	<i>Tulosanalyysi</i>
C1. Tehtävät ja toiminta on sopeutettu määrärahojen puitteisiin.	3	
Eviran osastot kehittävät prosesseja sekä sopeuttavat toimintamenojaan henkilökehystä supistamalla.	3	Evira siirtyi prosessimaiseen työskentelyyn 1.11.2016 lukien ja on siirtymässä prosessiorganisaatioon. Tehtäviä ja toimintaa sopeutettiin määräraha-kehukseen.
C2. Toimitilahallinta ja hankintatoimi sekä toimipaikkaverkko ovat tehokkaita.	3	
Eviran toimitilahankkeen tavoitteena on toimitilakustannusten alentaminen, tilatehokkuuden lisääminen ja synergiaetujen lisääminen laboratorioden välillä.	3	Toimitilatehokkuutta tehostettiin valmistelemalla toimitila- ja synergialaboratorihankkeiden toteuttamista vuonna 2017. Hankintatoimintaa keskitettiin ja aloitettiin toiminnan tehostaminen.
C3. EU:n ja muu ulkopuolinen rahoitus on tehokkaasti hyödynnetty.	4	
Kartoitetaan mahdollisuutta rakentaa Eviran sisäinen tukipalvelu ulkoisten rahoituskanavien hyödyntämiseksi.	4	Hallinnon järjestäytyminen Eviran sisäisen hanketukipalvelun aikaansaamiseksi edistyi ja hanketukea tarjotaan tällä hetkellä toimintakokonaisuuksille. Ulkopuolisen rahoituksen mahdollisuuksien kartoittamiseen allokoitiin resursseja.
C4. Hallinnon rakenteet tukevat tuottavuuden kasvua, ohjaamista ja johtamista.	3	
Evira siirtyy prosessiorganisaatioon; hallinnon prosessien määrittely ja yksinkertaistaminen siten että ne tukevat sisäisten ja ulkoisten asiakkaiden toimintaa.	3	Evira on siirtymässä prosessiorganisaatioon. Hallinnon prosesseja kehitetään asiakas- ja sidosryhmälähtöisesti.
C5. Henkilöstö on osaavaa ja voi hyvin.	3	
Laaditaan Eviran strateginen henkilöstösuunnitelma vuosille 2016–2020.	3	Eviran henkilöstöstrategia valmistui ja siihen liittyvät painopisteet määriteltiin. Työtä jatketaan toimenpiteiden valmistelulla. Evirassa uudistettiin monivuotinen koulutussuunnitelma vuosille 2016–20. Suunnitelman pohjalta henkilöstön osaamista kehitetään pitkäjänteisesti tulevien tarpeiden mukaisesti. VMBaro-kyselyyn perustuvat työtyytyväisyystulokset paranivat hieman. VMBaron pohjalta tehdään kehittämistoimenpiteitä henkilöstöstrategian toimenpiteitä toteutettaessa.

Henkisten voimavarojen hallintaa sekä sen kehitystä koskevat keskeiset tunnusluvut, tavoitteet ja niiden toteumat on esitetty seuraavassa taulukossa:

Viraston tunnusluku	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Henkilöstön rakenne				
- MMM:n asettama htv kiintiö	750	742		
- Henkilöstömäärä, henkilötyövuotta, josta	715	632	644	627
- toimintamomentilta palkattu	715	632	640	623
- muilta TA-momenteilta palkattu	-	-	4	4
Henkilöstön hyvinvointi				
Työtyytyväisyys	-	3,4	3,5	3,5
- Johtaminen	-	3,3	3,3	3,2
- Työn sisältö ja vaikuttamismahdollisuudet	-	3,9	4,0	4,0
- Palkkaus	-	2,6	2,7	2,7
- Osaaminen, oppiminen ja uudistuminen	-	3,4	3,4	3,4
- Työyhteisön toimintakulttuuri	-	3,9	3,9	3,8
- Työ- ja toimintaympäristö	-	3,7	3,7	3,8
- Vuorovaikutus ja viestintä	-	3,2	3,2	3,3
- Työnantajakuva ja arvot	-	3,5	3,6	3,7
- Sairauspoissaolot, tpv/htv	10,6	11,3	10	13,8
- Terveyspäiväprosentti (%) ¹⁾	96	95,6	96	94,5
Osaaminen				
- Koulutustaso, indeksiluku	5,6	5,6	5,6	5,6
- Koulutus ja kehittäminen (työpäivät/htv)	2,5	2,6	3,6	1,3

1) Laskenta: Mittari on niiden työpäivien % -osuus kokonaistyöpäivämäärästä, jotka eivät ole sairauspäiviä. Mittari on 100,0 % - (sairauspäivien lkm: kaikkien työpäivien lkm)

Eviran työtyytyväisyyttä mittaava kokonaisindeksi sai kyselyssä arvon 3,49 (3,44). Koko valtion kokonaisindeksi vuonna 2016 oli 3,55 ja MMM:n hallinnonalan 3,6.

Myönteisimmiksi asioiksi Eviran arjessa vastaajat nostivat muun muassa työn tavoitteiden tietämisen, työskentelytilat ja työskentelyvälineet sekä oikeudenmukaisen kohtelun työtovereiden ja lähiesimiehen taholta. Eniten muutoksen tarvetta koettiin palkkausjärjestelmän reagoinnissa työsuorituksen muutokseen ja ylimmän johdon toimintaan esimerkkinä ja suunnannäyttäjänä.

Työtyytyväisyyskyselyn tulosten perusteella Eviran johtoryhmä valitsi virastotason kehittämiskohteiksi uuden toimintakulttuurin, johtamisen sekä osaamisen ja oppimisen. Kehittämiskohteet kytetään uuden henkilöstöstrategian mukaisiin toimenpiteisiin vuonna 2017.

Henkilöstön kehittämistä ja koulutusta toteutettiin Eviran henkilöstö- ja koulutus suunnitelman mukaisesti ja merkittävimmät koulutukset toteutuivat suunnitelman mukaisesti. Koulutuksia ja valmennusta järjestettiin erityisesti esimiestyön ja uusien työ- ja toimintatapojen edistämiseksi. Koulutuksia järjestettiin myös yhteistyössä LYNET-virastojen kanssa. Sekä Evirasta että muista valvontaketjun organisaatioista osallistuttiin aktiivisesti Euroopan komission järjestämiin, Suomessa Eviran koordinoimiin Better Training for Safer Food (BTSF) koulutuksiin. Osallistuminen verkko-opiskeluna tapahtuviin eLearning koulutusohjelmiin jatkui myös aktiivisena.

Sairauspoissaolojen määrä jatkoi kasvuaan ja oli 13,8 työpäivää per henkilötyövuosi. Asetettua tavoitetta 10,0 ei saavutettu. Yhteistyössä työterveyshuoltojen kanssa on hyödynnetty työhyvinvointitietoa suunniteltaessa konkreettisia toimenpiteitä henkilöstön työkyvyn tukemiseksi ja työhyvinvoinnin edistämiseksi.

Yhteenveto henkilöstömäärästä, -rakenteesta ja -kuluista sekä työhyvinvoinnista ja osaamisesta on esitetty liitteessä 1.4.

1.7. Tilinpäätösanalyysi

1.7.1. Rahoituksen rakenne

Rahoituksen rakenne	Edelliseltä vuodelta siirtyneet määrärahat	Vuoden 2016 määrärahat (TA+LTA)	Vuoden 2016 määrärahat yhteensä	Toteuma 2016	Määrärahat -toteuma
Toimintamenot	6 373 565	41 927 000	48 300 565	37 752 019	10 548 545
Toimintamenot	6 338 565	41 276 000	47 614 565	37 397 085	10 217 479
Eläinten hyvinvointikeskusverkosto	35 000	75 000	110 000	38 341	71 659
Maksullisen eläintutkimuksen hintatuki		576 000	576 000	316 593	259 407
Muu talousarviorahoitus	1 472 832	442 042	1 914 874	889 288	1 025 584
Eläintautitorjunnan ja -suojelun menot		420 000	420 000	285 378	134 622
Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköinen järjestelmä	791 407		791 407	321 870	469 537
Muu elintarvikkeiden viennin edistäminen	421 425		421 425		421 425
Muu kalatalouden edistäminen	20 000		20 000	20 000	
Muu ruokaketjun kehittäminen	240 000		240 000	239 998	
Osaamisen kehittäminen		22 042	22 042	22 042	
Siirtomenot	366 138	5 263 000	5 629 138	5 121 038	508 099
Kasvintuhoojien torjunta		383 000	383 000	49 669	333 331
Kasvinjalostustoiminnan edistäminen	200 000		200 000	35 962	164 038
Hukkakauran torjuntasuunnitelmat	23 563		23 563	17 473	6 089
Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen	142 575	4 880 000	5 022 575	5 017 934	4 641
Yhteensä	8 212 535	47 632 042	55 844 577	43 762 345	12 082 228

Virastolla oli vuonna 2016 käytettävissään määrärahoja yhteensä 55,8 milj. euroa, mikä oli 2,2 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Toimintamenot

Talousarviossa myönnettiin Eviran toimintamenoihin nettomäärärahaa 41,9 milj. euroa. Lisäksi käytössä oli edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha 6,4 milj. euroa. Yhteensä nettomääräraha oli 48,3 (45,0) milj. euroa. Talousarviossa arvioitiin viraston toiminnan rahoitukseen saatavan toimintameno määrärahaan nettotutettavina maksullisen toiminnan tuloina ja muina tuloina 22,2 milj. euroa.

Toimintameno määrärahan mitoituksessa otettiin huomioon seuraavat muutokset:

	(1 000 €)
Hukkakauran torjuntasuunnitelmat (siirto momentilta 30.20.42)	30
Kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvonta (siirto momentille 32.40.05) (-0,5 htv)	-35
Muut muutos	1
Tuottavuussäästöjen kertaluonteisen käytön poisto	-1 550
Tuottavuussäästöjen tilapäinen käyttö	2 816
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-639
Palkkaliukumasäästö	-116
Palkkausten tarkistukset	235
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (siirto momentille 29.40.54)	-76
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-200
Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta (siirto momentille 23.01.22)	-14
Vuokramenojen indeksikorotus	42
Vuokramenojen indeksikorotusta vastaava säästö	-39
Yhteensä	455

Toimintameno määrärahan keskeisimmät muutokset koskivat tietojärjestelmien kehittämismenojen rahoitusta. Niiden rahoitukseen aiemmin myönnetty kertaluonteinen tuottavuusrahoitus 1,6 milj. euroa poistettiin ja myönnettiin uusi 2,8 milj. euron tuottavuusrahoitus. Tuottavuussäästöjen tilapäiseen käyttöön tarkoitettua määrärahaa myönnettiin julkishallinnon yhteisen käyttöliittymän

ympäristöterveydenhuollolle -hankkeen (Vati) toteuttamiseen, eläinlääkintähallinnon tietojärjestelmän (Elvi) toteuttamiseen, nautarekisterin uudistamiseen, eläintenpitäjärekisterin sähköiseen asiointiin sekä eläinlääkkeiden e-reseptin valmisteluun. Maksullisen toiminnan muihin suoritteisiin kuuluviin maksullisiin eläintautitutkimuksiin myönnettiin hintatukea 0,6 milj. euroa.

Muu talousarviorahoitus

Muuta talousarviorahoitusta oli 1,9 milj. euroa maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta eläinlääkintähuollon ja kasvintuhoojien torjunnan määrärahasta eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menoihin, kansainvälisen yhteistyön määrärahasta Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköisen järjestelmän kehittämiseen ja muuhun elintarvikkeiden viennin edistämiseen, johon saatiin rahoitusta myös kansallisen ruokaketjun kehittämisen määrärahasta. Kalatalouden edistämisen määrärahasta oli rahoitusta hankkeeseen Rapuruttoanalyysi istutuspäätösten apuna. Valtiovarainministeriön pääluokasta oli 0,02 milj. euron rahoitus osaamisen kehittämiseen.

Siirtomenot

Rahoitusta siirtomenoihin oli yhteensä 5,6 milj. euroa, joista tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämiseen 5,0 milj. euroa, kasvintuhoojien torjuntaan 0,4 milj. euroa, kasvinjalostustoiminnan edistämiseen 0,2 milj. euroa ja hukkakauran torjuntasuunnitelmiin 0,02 milj. euroa. Siirtomenoista on kerrottu tarkemmin kohdassa 1.3.2.

1.7.2. Talousarvion toteutuminen

Kokonaisrahoitus

Kokonaisrahoituksesta toteutui 66,4 (66,3) milj. euroa, josta toimintamenomomentin toteuma oli 60,4 (60,8) milj. euroa eli 91,0 prosenttia, muun talousarviorahoituksen toteuma oli 0,9 (0,4) milj. euroa eli 1,0 prosenttia ja siirtomenojen toteuma 5,1 (5,2) milj. euroa eli 8,0 prosenttia. Käytetty kokonaisrahoitus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna hieman eli yhteensä 0,1 milj. euroa. Käytetyn kokonaisrahoituksen muutokseen vaikuttivat suurelta osin muun talousarviorahoituksen kasvu, joka oli 0,5 milj. euroa. Muun talousarviorahoituksen kasvu aiheutui pääasiassa Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköisen järjestelmän kehittämistyön ja muun elintarvikkeiden viennin edistämisen edistymisestä. Toimintamenomomentin toteuma vähentyi 0,4 milj. euroa.

Rahoituslähde (1 000 €)	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Toiminnan kokonaisrahoitus (tulot ja menot), josta	70 638	66 332	66 366
Toimintamenomomentin rahoitus yhteensä, josta	64 811	60 785	60 356
- <i>Nettomääräraha / nettokäyttö</i>	41 609	38 653	37 752
- <i>Yhteisrahoitus valtion talousarvion sisäältä</i>	425	323	166
- <i>Yhteisrahoitus EU:lta</i>	370	171	98
- <i>Muu yhteisrahoitus valtion talousarvion ulkopuolelta</i>	496	404	413
- <i>Maksullinen toiminta</i>	21 857	20 936	21 535
- <i>Muut tulot</i>	54	298	392
Muu talousarviorahoitus	437	357	889
Siirtomenot	5 390	5 190	5 121

Toimintamenot

Toimintamenoihin budjetoidut bruttotulot 22,2 milj. euroa toteutuivat hieman suunniteltua suurempina, toteuman ollessa 22,6 milj. euroa. Budjetoidut bruttomenot 63,5 milj. euroa toteutuivat suunniteltua pienempinä. Bruttomenojen toteuma oli 60,4 milj. euroa. Bruttomenoista katettiin nettomäärärahalla 63 prosenttia ja tulo-rahoituksella 37 prosenttia.

Toimintamenomomentille budjetoidut tulot ja menot toteutuivat seuraavasti:

(1 000 €)	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016	Muutos 2015–2016
Henkilöstömenot	39 179	36 428	35 640	-788
Vuokramenot	7 280	7 204	6 073	-1 131
Palvelujen ostomenot	13 716	13 270	14 537	1 267
Muut menot	4 096	3 513	3 773	260
Investointimenot	541	370	333	-37
Bruttomenot	64 812	60 785	60 356	-429
Maksullisen toiminnan tulot	21 857	20 936	21 535	-599
Muut tulot	1 345	1 196	1 069	-127
Bruttotulot	23 203	22 132	22 604	472
Nettokäyttö	41 609	38 653	37 752	-901
Toimintamenomomentin rahoitus				
Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha	3 357	3 270	6 374	3 104
Talousarvio;				
- bruttomenot	62 413	64 245	64 094	-151
- bruttotulot	20 892	22 488	22 167	-321
- Nettomenot yhteensä	41 521	41 757	41 927	-170
Käytettävissä yhteensä	44 878	45 027	48 301	3 274
Seuraavalle vuodelle siirtyvä määräraha	3 270	6 374	10 549	4 175

Toimintamenomäärärahan nettokäyttö oli yhteensä 37,8 (38,7) milj. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna määrärahan nettokäyttö aleni yhteensä 0,9 milj. euroa eli kaksi prosenttia. Toimintamenoista seuraavalle vuodelle siirtyi 10,5 milj. euroa. Siirretty erä kasvoi 4,2 milj. euroa, josta 1,1 milj. euroa on tuottavuushankkeisiin osoitettua määrärahaa.

Bruttotulot 22,6 (22,1) milj. euroa kasvoivat 0,5 milj. euroa edellisestä vuodesta eli noin kaksi prosenttia. Maksullisen toiminnan tulot nousivat 0,6 milj. euroa ja yhteisrahoitteisen toiminnan tulot laskivat 0,2 milj. euroa. Muut tuotot vähenivät yhteensä 0,1 milj. euroa.

Bruttomenot 60,4 (60,8) milj. euroa vähenivät noin 0,4 milj. euroa edellisestä vuodesta eli noin prosentin. Henkilöstömenot 35,6 (36,4) milj. euroa laskivat edellisvuodesta 0,8 milj. euroa eli kaksi prosenttia. Vuokramenot 6,1 (7,2) milj. euroa vähenivät 1,1 milj. euroa eli 15 prosenttia, koska Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa siirryttiin omakustannusperiaatteeseen toteuttamiseen. Palveluiden ostomenot 14,5 (13,3) milj. euroa kasvoivat 1,2 milj. euroa eli noin yhdeksän prosenttia joutuen lähinnä asiantuntijapalvelujen ostoista. Aine- ja tarvikeostot 2,7 (2,5) kasvoivat 0,2 milj. euroa eli noin kahdeksan prosenttia. Muissa menoissa 1,0 (1,0) milj. euroa ei ollut oleellista muutosta edelliseen vuoteen verrattuna.

Muu talousarviorahoitus

Muilta maa- ja metsätalousministeriön pääluokan momenteilta saadusta talousarviorahoituksesta eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menot olivat 0,3 (0,3) milj. euroa, Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköisen järjestelmän kehittämisen, muun elintarvikkeiden viennin edistämisen ja muun ruokaketjun kehittämisen menot olivat yhteensä 0,6 (0,08) milj. euroa. Lisäksi valtiovarainministeriön osaamisen kehittämisen momentilta maksetut menot olivat 0,02 (0,02) milj. euroa.

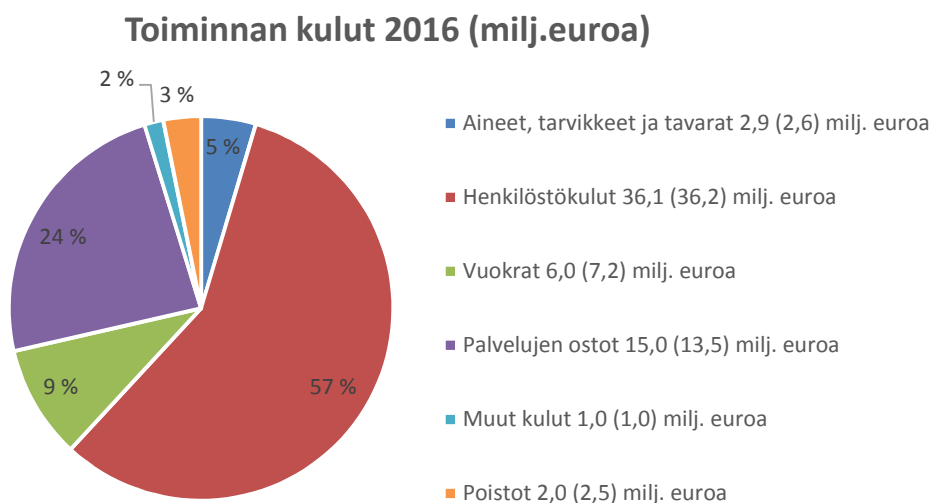
Siirtomenot

Siirtomenojen käyttö oli tilikaudella yhteensä 5,1 (5,2) milj. euroa, joista suurimpana eränä tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävitys. Siirtomenoista on kerrottu tarkemmin kohdassa 1.3.2.

1.7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan kokonaistuotot olivat 22,6 (22,3) milj. euroa ja ne kasvoivat vertailuvuodesta 0,3 milj. euroa. Tuotot muodostuivat pääosin maksullisen toiminnan tuotoista 21,5 (20,9) milj. euroa. Maksullisen toiminnan tuotot kasvoivat 0,6 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna, liiketaloudellisten tuottojen kasvaessa ja julkisoikeudellisten tuottojen pysyessä ennallaan. Muut toiminnan tuotot laskivat 0,3 milj. euroa pääosin yhteisrahoitteisen toiminnan tuottojen laskusta johtuen.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 60,4 (60,9) milj. euroa ja kulut laskivat 0,5 milj. euroa. Muutosta toiminnan kuluissa selittää vuokrien lasku 1,2 milj. eurolla ja palveluiden ostojen kasvu 1,5 milj. eurolla. Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa oli kasvua 0,3 milj. euroa, kun taas poistot laskivat 0,5 milj. eurolla vertailuvuoteen nähden. Kulurakenteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Taseeseen aktivoitu valmistus omaan käyttöön kasvoi 0,7 milj. euroa vertailuvuoteen nähden. Investointipanos kohdistui tietojärjestelmähankkeisiin.

Siirtotalouden kulut 5,1 (5,2) milj. euroa laskivat 0,1 milj. euroa. Muutosta selittää kasvintuhoojien torjunnan korvauspäätösten vähentyminen, koska laki kasvinjalostustoiminnan edistämisestä on kumottu 1.1.2016 alkaen ja maksettiin vain loppumaksatukset vuoden 2015 kerätyistä maksuista.

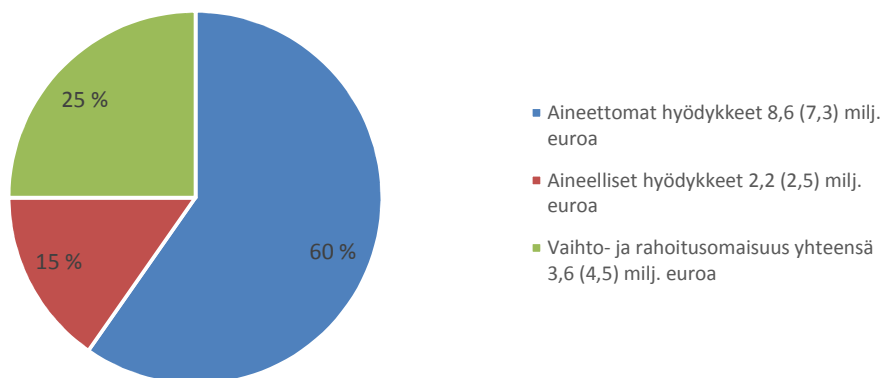
Eviran kulujäämä 46,7 (47,7) milj. euroa pieneni vertailuvuodesta 1,0 milj. euroa.

1.7.4. Tase

Taseen loppusumma oli lähes edellisvuoden tasolla 14,4 (14,2) milj. euroa ja kasvua oli lähes 0,2 milj. euroa. Taseen omaisuuserien jakauma vastasi pääpiirteittäin vertailuvuotta.

Aineettomista hyödykkeistä valmiit tietojärjestelmät muodostivat 3,3 (4,0) milj. euroa ja kesken-eräiset tietojärjestelmät 5,2 (3,2) milj. euroa.

Taseen omaisuuserät

Aineellinen käyttöomaisuus muodostui laboratoriolaitteista ja kalusteista 2,2 (2,4) milj. euroa. Vaihto- ja rahoitusomaisuus muodostui lyhytaikaisista saamisista jakautuen myyntisaamisiin 2,7 (2,9) milj. euroa ja muihin siirtosaamisiin 0,6 (1,2) milj. euroa. Myyntisaamisiin sisältyy 0,1 milj. euroa epävarmoja saamia, johtuen käynnissä olevasta konkurssimenettelystä.

Aineettomiin hyödykkeisiin kohdistuneet investoinnit olivat 2,8 (2,1) milj. euroa muodostuen omasta valmistuksesta. Tietojärjestelmien kehittäminen kohdistui edellisvuosien tapaan erityisesti strategiaan tietojärjestelmiin. Tilikaudella aktivoitiin viisi valmistunutta tietojärjestelmää yhteensä 0,8 milj. euroa.

Oma (valtion) pääoma 2,8 (4,2) milj. euroa laski 1,4 milj. euroa. Lasku selittyy pääoman siirtojen 45,3 (48,2) milj. euroa ja tilikauden kulujäämän 46,8 (47,7) milj. euroa erotuksella.

Lyhytaikainen vieras pääoma oli 11,6 (10,1) milj. euroa muodostuen pääosin siirtovelloista 7,5 (7,4) milj. euroa ja ostovelloista 2,2 (1,0) milj. euroa. Vieraan pääoman osuus taseessa kasvoi 1,6 milj. euroa, joka johtui lähinnä ostovelkojen kasvusta.

Siirtovelat sisältävät 0,2 milj. euroa tulon oikaisuja. Evira varautui palauttamaan liikaa perittyjä maksuja niille teurastamoille, joissa on Eviran lihantarkastaja.

1.8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Eviran sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaa viraston johto. Arviointi- ja vahvistuslausuma perustuu Eviran johdon arvioon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta sekä Eviran riskienhallinnan kehittämistyöhön ja sen tuloksiin. Arviointi- ja vahvistuslausumaa laadittaessa otettiin huomioon sisäisen tarkastuksen suorittaman sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arvioinnin tulokset.

Eviran johtoryhmä ja yksiköiden johto suorittivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan arvioinnin vastaamalla webkyselyyn. Kyselyn tuloksia täydennettiin ylimmän johdon haastatteluilla. Kysely pohjautui valtiovarainministeriön controller-toiminnon määrittelemään sisäisen valvonnan arviointikehiköön, joka perustuu COSO ERM -malliin. Arviointi suoritettiin tammikuussa 2017. Arviointi kohdistui seuraaviin sisäisen valvonnan osa-alueisiin: hyvä hallintotapa ja johtaminen, toiminnan suunnittelu ja tavoitteiden asettaminen, riskienhallinta (sis. riskien tunnistaminen, arviointi, hallintakeinot), kontrollitoimenpiteet, informaatio ja tiedonkulku sekä seuranta.

Riskienhallinta sai kuudesta arviointialueesta heikoimmat arviot myös kun otetaan huomioon kyselyssä annetut en osaa sanoa -vastaukset. Tähän arvioidaan vaikuttaneen sen, että riskienhallinnassa on keskitytty Eviran kokonaisuuden tasolle, jolloin toimialueiden erityisiin sekä Eviran monivuotisiin toimenpiteisiin liittyvää riskienhallintaa ei ole kehitetty riittävästi. Erityisesti tässä arviointialueessa heikkona pidettiin kustannus-hyötysuhteen huomioimista riskienhallintatoimenpiteiden valinnassa. Kaikista yksittäisistä kysymyksistä heikoimman arviota sai väittämä ”Henkilöstön määrä on riittävä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin”, joka sisältyy arviointialueeseen hyvä hallintotapa ja johtaminen.

Suoritettussa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioinnissa ei noussut esille olennaisia puutteita sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Toiminnan kehittämistarpeita nousi kuitenkin esille: prosessiorganisaatiotyön jatkaminen, osaamisen kehittäminen, strategian ja tavoitteiden viestiminen, riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta ja tietojärjestelmien kehittäminen nousivat kehittämiskohteiksi. Kehityskohtien osalta Evirassa on jo käynnissä kehittämistoimenpiteitä, joita jatketaan vuoden 2017 aikana. Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan kehittämistä jatketaan osana prosessiorganisaation toimeenpanoa.

Arviointi- ja vahvistuslausumaa laadittaessa otettiin huomioon sisäisen tarkastuksen ja Valtiontalouden tarkastusviraston suorittamat tarkastukset. Sisäisen tarkastuksen kohteena olivat: Eviran Honkajoki Oy:lle maksama valtionavustus ja Eviran ja Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskuksen välinen palvelusopimus. Lisäksi aloitettiin Valtorilta saatavan palvelun tarkastus. Lausuman pohjana olivat myös koko Eviran toimintaa käsittelevä toimintakäsikirja sekä sisäiset auditoinnit.

Eviran sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arvioidaan toimivan toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaisesti.

1.9. Arviointien tulokset

Euroopan komission Terveiden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto (Directorate General for Health and Food Safety, DG SANTE) suoritti Suomeen yhden auditoinnin, tutustumisvierailun sekä selvitysmatkan. Auditointi koski luomutuotannossa käytettyjen torjunta-aineiden valvontaa ja siinä annettiin kaksi laboratoriotöihin kohdistuvaa suositusta. Tutustumisvierailulla haettiin hännällisten sikojen kasvattamista koskevia parhaita käytäntöjä, tuloksena hännällisten sikojen kasvatusta on alettu pilotoida Saksassa Suomen mallin mukaan. Selvitysmatkan tarkoituksena oli tietojen kerääminen mikrobilääkkeiden maltillisesta käytöstä eläimillä, päätelmänä monia Suomessa toteutettujen toimenpiteiden näkökohtia voitaisiin käyttää esimerkkeinä mahdollisista hyvistä käytännöistä muissa jäsenvaltioissa.

Eviran laadunhallintaan liittyvät arvioinnit on esitetty kappaleessa 1.5.2.

1.10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Evirassa ei ollut havaittuja väärinkäytöksiä, rikoksia tai takaisinperintöjä.

2. Talousarvion toteutumalaskelma

Elintarviketurvallisuusviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2016	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot- ja veronluonteiset tulot	671 255,78	635 284	635 284,44	0,00	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	671 255,78	635 284	635 284,44	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	975 207,94	16 885	16 885,29	0,00	100 %
12.30.32. Kasvinjalostusmaksut	98 747,40	0	0,00	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	873 081,66	2	1,72	0,00	100 %
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	3 378,88	16 884	16 883,57	0,00	100 %
Tuloarviotilit yhteensä	1 646 463,72	652 170	652 169,73	0,00	100 %

Elintarviketurvallisuusviraston talousarvion toteutumalaskelma

Pääluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA ja LTA:t)	Talousarvion käyttö vuonna 2016	Määrärahojen siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2016	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	4 351,20	27 298	27 297,52	0,00	27 297,52	0,00	0,00	22 042,00	22 042,00	0,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	4 351,20	5 256	5 255,52		5 255,52	0,00				
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (S2V)	0,00	22 042	22 042,00	0,00	22 042,00	0,00	0,00	22 042,00	22 042,00	0,00
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	53 029 311,54	52 130 441	41 109 301,73	10 553 185,68	51 662 487,41	467 953,64	8 212 534,83	55 019 534,83	43 405 257,27	11 614 275,84
30.01.21. Kansainvälinen yhteistyö (S3V)	930 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	1 212 832,94	1 212 832,94	321 870,17	890 962,77
30.01.21.1. Suomen ja Kiinan välisten vientitodistusten sähköisen järjestelmän kehittäminen (EK) (enintään)	200 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	791 407,49	791 407,49	321 870,17	469 537,32
30.01.21.2. Muu elintarvikkeiden viennin edistäminen (EK) (enintään)	730 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	421 425,45	421 425,45	0,00	421 425,45
30.01.29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	4 612 011,58	4 520 441	4 520 441,05		4 520 441,05	0,00				
30.20.02. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (nettob) (S2V)	41 757 000,00	41 927 000	31 378 454,94	10 548 545,06	41 927 000,00	0,00	6 373 564,54	48 300 564,54	37 752 019,48	10 548 545,06
30.20.02.1. Toimintamenot	41 682 000,00	41 276 000	31 058 520,81	10 217 479,19	41 276 000,00	0,00	6 338 564,54	47 614 564,54	37 397 085,35	10 217 479,19
30.20.02.2. Eläinten hyvinvointikeskusverkosto (EK) (enintään)	75 000,00	75 000	3 341,40	71 658,60	75 000,00	0,00	35 000,00	110 000,00	38 341,40	71 658,60
30.20.02.3. Maksullisen eläintutkimuksen hintatuki (EK) (enintään)	0,00	576 000	316 592,73	259 407,27	576 000,00	0,00	0,00	576 000,00	316 592,73	259 407,27
30.20.20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)	280 299,96	803 000	335 046,36		335 046,36	467 953,64				
30.20.20.2. Eläintautitorjunnan ja eläinsoojelun menot (KPY)	280 299,96	420 000	285 377,61		285 377,61	134 622,39				

30.20.20.3. Kasvintuhoojien torjunta (KPY)	0,00	383 000	49 668,75		49 668,75	333 331,25					
30.20.42. Eräät korvaukset (S3V)	230 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	223 562,69	223 562,69	53 435,30	170 127,39	
30.20.42.1. Kasvinjalostustoiminnan edistäminen (KPY)	200 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	200 000,00	200 000,00	35 962,31	164 037,69	
30.20.42.2. Hukkakauran torjuntasuunnitelmat (KPY)	30 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	23 562,69	23 562,69	17 472,99	6 089,70	
30.20.47. Kansallinen ruokaketjun kehittäminen (S3V)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	240 000,00	240 000,00	239 998,28	0,00	
30.20.47.2. Muu ruokaketjun kehittäminen (KPY)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	240 000,00	240 000,00	239 998,28	0,00	
30.20.62. Eräät valtionavut (S2V)	5 200 000,00	4 880 000	4 875 359,38	4 640,62	4 880 000,00	0,00	142 574,66	5 022 574,66	5 017 934,04	4 640,62	
30.20.62.1. Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen (KPY)	5 200 000,00	4 880 000	4 875 359,38	4 640,62	4 880 000,00	0,00	142 574,66	5 022 574,66	5 017 934,04	4 640,62	
30.40.51. Kalatalouden edistäminen (S2V)	20 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	0,00	
30.40.51.2. Muu kalatalouden edistäminen	20 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	0,00	
Määrärahatilit yhteensä	53 033 662,74	52 157 739	41 136 599,25	10 553 185,68	51 689 784,93	467 953,64	8 212 534,83	55 041 576,83	43 427 299,27	11 614 275,84	

Elintarviketurvallisuusviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole talousarviossa myönnettyjä valtuuksia eikä niiden käytöstä aiheutuneita menoja.

3. Tuotto- ja kululaskelma

ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2016 - 31.12.2016		1.1.2015 - 31.12.2015	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	21 535 264,83		20 936 011,26	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	54 814,30		53 505,38	
Muut toiminnan tuotot	<u>1 042 918,74</u>	22 632 997,87	<u>1 331 811,30</u>	22 321 327,94
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	2 894 461,29		2 653 176,61	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	692,30		-6 054,65	
Henkilöstökulut	36 113 499,00		36 203 414,27	
Vuokrat	6 076 985,09		7 208 811,38	
Palvelujen ostot	14 981 465,87		13 459 965,20	
Muut kulut	1 014 412,32		989 640,38	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-2 786 639,27		-2 094 158,92	
Poistot	2 079 858,79		2 489 194,65	
Sisäiset kulut	<u>37 339,00</u>	<u>-60 412 074,39</u>	<u>38 659,40</u>	<u>-60 942 648,32</u>
JÄÄMÄ I		-37 779 076,52		-38 621 320,38
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	28 292,65		21 431,48	
Rahoituskulut	<u>-6 122,64</u>	22 170,01	<u>-1 037,76</u>	20 393,72
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	5 196,43		888,52	
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	5 196,43	<u>-17 686,00</u>	-16 797,48
JÄÄMÄ II		-37 751 710,08		-38 617 724,14
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot elinkeinoelämältä	0,00		98 710,65	
Siirtotalouden tuotot kotitalouksilta	<u>0,00</u>	0,00	<u>36,75</u>	98 747,40
Kulut				
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	5 068 091,39		5 189 912,96	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>38 341,40</u>	<u>-5 106 432,79</u>	<u>40 000,00</u>	<u>-5 229 912,96</u>
JÄÄMÄ III		-42 858 142,87		-43 748 889,70
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Muut pakolliset maksut	0,00		1 954,76	
Perityt arvonnäisäverot	635 284,44		671 255,78	
Suoritettavat arvonnäisäverot	<u>-4 527 239,18</u>	<u>-3 891 954,74</u>	<u>-4 616 362,78</u>	<u>-3 943 152,24</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-46 750 097,61</u>		<u>-47 692 041,94</u>

4. Tase

ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTON TASE

	31.12.2016		31.12.2015	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	23 694,82		25 783,63	
Muut pitkävaikutteiset menot	3 353 701,57		3 992 304,04	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>5 196 461,84</u>	8 573 858,23	<u>3 243 424,59</u>	7 261 512,26
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakenteet	0,00		51 858,95	
Koneet ja laitteet	2 239 948,52	2 239 948,52	2 460 176,38	2 512 035,33
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		10 813 806,75		9 773 547,59
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	<u>59 767,07</u>	59 767,07	<u>60 459,37</u>	60 459,37
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	2 650 091,23		2 884 984,50	
Siirtosaamiset	627 950,81		1 179 734,58	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>226 111,20</u>	3 504 153,24	<u>347 437,89</u>	4 412 156,97
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	2 303,37		257,67	
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>0,00</u>	<u>2 303,37</u>	<u>34,80</u>	<u>292,47</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		3 566 223,68		4 472 908,81
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>14 380 030,43</u>		<u>14 246 456,40</u>

ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTON TASE

	31.12.2016		31.12.2015	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	4 885 822,73		4 885 822,73	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-692 398,29		-1 233 913,04	
Pääoman siirrot	45 320 263,91		48 233 556,69	
Tilikauden tuotto-/kulujaämä	<u>-46 750 097,61</u>	2 763 590,74	<u>-47 692 041,94</u>	4 193 424,44
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	150 788,66		77 663,79	
Ostovelat	2 210 608,09		1 006 278,55	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	771 031,84		763 866,21	
Edelleen tilitettävät erät	693 110,03		706 235,25	
Siirtovelat	7 455 048,37		7 367 257,22	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>335 852,70</u>	<u>11 616 439,69</u>	<u>131 730,94</u>	<u>10 053 031,96</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		11 616 439,69		10 053 031,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>14 380 030,43</u>		<u>14 246 456,40</u>

5. Liitetiedot

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta.

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen.

Maa- ja metsätalousministeriö muutti päätöksensä koskien määrärahan myöntämistä Suomen elintarvikeviennin edistämiseen Elintarviketurvallisuusvirastolle. Siirrettyjen määrärahojen alkusaldoja muutettiin siten, että momentin 4.15.30.01.21.2. Muu elintarvikkeiden viennin edistäminen alkusaldoa vähennettiin 240 000 eurolla ja vastaavasti Elintarviketurvallisuusvirastolle myönnettiin 240 000 euron käyttö- ja kirjaus-oikeus momentille 4.14.30.20.47.2. Muu ruokaketjun kehittäminen.

2. Valuuttakurssi jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi.

Valuuttakursseja muutettaessa on käytetty Euroopan keskuspankin noteeraamia vuodenvaihteen valuuttakursseja.

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen.

Omaisuus on arvostettu tilinpäätöksen laadintaa koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu Elintarviketurvallisuusvirastossa yhdenmukaisin periaattein, säännösten ja määräysten mukaisesti.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset; jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Aikaisempiin vuosiin kohdistuvia merkittävän suuruisia tuottoja, kuluja tai virheiden korjauksia ei ole tehty.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole ilmoitettavia tietoja

6. Selvitys varainhoitovuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista.

Varainhoitovuoden jälkeen ei ole tapahtunut sellaisia olennaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat tilinpäätöksen laatimiseen tai tilinpäätösten vertailtavuuteen.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2016 määrärahojen		Tilinpäätös 2016	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutuk- set)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
30.20.02 Elintarvike- turvallisuusviraston toimintamenot (nb) S2V	Bruttomenot	63 889 369,35	53 982 763,94		64 531 309,00				60 356 328,48		
	Bruttotulot	22 132 369,35	22 604 309,00		22 604 309,00				22 604 309,00		
	Nettomenot	41 757 000,00	41 927 000	31 378 454,94	10 548 545,06	41 927 000,00	0,00	6 373 564,54	48 300 564,54	37 752 019,48	10 548 545,06

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole arviomäärärahojen ylityksiä.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		1,72
Vuosi 2014		1,72
30.20.47.2. Muu ruokaketjun kehittäminen (KPY)	1,72	
Pääluokat yhteensä		1,72
Vuosi 2014		1,72

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2016	2015
Henkilöstökulut	30 266 166,70	29 605 692,30
Palkat ja palkkiot	30 017 578,94	29 907 906,52
Tulosperusteiset erät	0,00	3 066,00
Lomapalkkavelan muutos	248 587,76	-305 280,22
Henkilösivukulut	5 847 332,30	6 597 721,97
Eläkekulut	5 034 295,09	5 773 824,71
Muut henkilösivukulut	813 037,21	823 897,26
Yhteensä	36 113 499,00	36 203 414,27
Johdon palkat ja palkkiot, josta	2 661 172,16	2 411 224,31
- tulosperusteiset erät	0,00	3 066,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännös- arvo € tai %
Aineettomat hyödykkeet				
1120010 Ostetut atk-ohjelmat	Tasapoisto	5	20	0
1140010 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	Tasapoisto	5	20	0
1149010 Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	10	10	0
Aineelliset hyödykkeet				
1249010 Muut rakenteet	Tasapoisto	5	20	0
1250010 Autot ja muut maajetäsvälineet	Tasapoisto	5	20	0
1253020 Raskaat työkoneet	Tasapoisto	10	10	0
1255010 ATK- ja oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,33	0
1257010 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	5	20	0
1258010 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1259020 Laboratoriolaitteet ja -kalusteet	Tasapoisto	10	10	0
1269010 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1270010 Asuinhuoneisto ja toimistokalusteet	Tasapoisto	5	20	0
1279010 Muut kalusteet	Tasapoisto	5	20	0

Kiekussa KOM-luokan 1249010 poistoaika 30v, mutta Eviralla Napomistila/perunavaraston poistoajaksi muutettu 5v.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskenener. Hank.	
Hankintameno 1.1.2016	28 127,60	9 708 185,88	3 243 424,59	12 979 738,07
Lisäykset	4 330,67	833 602,02	2 457 148,29	3 295 080,98
Vähennykset	0,00	31 320,00	504 111,04	535 431,04
Hankintameno 31.12.2016	32 458,27	10 510 467,90	5 196 461,84	15 739 388,01
Kertyneet poistot 1.1.2016	2 343,97	5 715 881,84	0,00	5 718 225,81
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	20 745,36	0,00	20 745,36
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	6 419,48	1 461 629,85	0,00	1 468 049,33
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2016	8 763,45	7 156 766,33	0,00	7 165 529,78
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	23 694,82	3 353 701,57	5 196 461,84	8 573 858,23

	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	124 Rakenteet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	
Hankintameno 1.1.2016	268 109,34	5 463 082,12	0,00	5 731 191,46
Lisäykset	0,00	339 722,65	0,00	339 722,65
Vähennykset	0,00	1 695 003,57	0,00	1 695 003,57
Hankintameno 31.12.2016	268 109,34	4 107 801,20	0,00	4 375 910,54
Kertyneet poistot 1.1.2016	216 250,39	3 002 905,74	0,00	3 219 156,13
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	1 695 003,57	0,00	1 695 003,57
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	51 858,95	559 950,51	0,00	611 809,46
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2016	268 109,34	1 867 852,68	0,00	2 135 962,02
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	0,00	2 239 948,52	0,00	2 239 948,52

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarvionaloudesta annetut lainat

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole valtion talousarvionaloudesta myönnettyjä varainhoitovuoden päättyessä voimassa olleita lainoja.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole tilinpäätöshetkellä arvopapereita eikä oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole taseen rahoituseriä ja velkoja

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole varainhoitovuoden päättyessä voimassaolleita valtiontakauksia eikä valtiontakuita.

Muut monivuotiset vastuut ja valtion toissijaiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2016	Määräraha-tarve 2017	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve 2019	Määräraha- tarve myöhemmin ¹⁾	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	6 300 465,84	6 330 948,00	6 330 948,00	6 065 921,37	35 873 024,71	54 600 842,08

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2016	Määräraha-tarve 2017	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve 2019	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta eläimen omistajalle nautojen, lampaiden, vuohien, sikojen ja siipikarjan raatojen keräilystä ja hävittämisestä aiheutuviin kustannuksiin (96/2010)	5 017 934,04	5 130 000,00	0,00	0,00	0,00	5 130 000,00
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	5 017 934,04	5 130 000,00	0,00	0,00	0,00	5 130 000,00
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	11 318 399,88	11 460 948,00	6 330 948,00	6 065 921,37	35 873 024,71	59 730 842,08

¹⁾ Määrärahatarve myöhemmin -luku on oikaistu vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole taseeseen sisältyviä kirjanpitoyksikön hallinnoimia rahastoituja varoja, säätiöitä ja yhdistyksiä.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole taseessa olevaa valtionvelkaa.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole taseessa olevaa valtionvelkaa.

Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Elintarviketurvallisuusvirastolla ei ole muita tarpeellisia oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavia täydentäviä tietoja.

6. Allekirjoitus

Hyväksyn Elintarviketurvallisuusviraston tilinpäätöksen vuodelta 2016

Helsingissä 20.2.2017

Pääjohtaja

Matti Aho

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilin-
tarkastuskertomus.

Helsingissä

___/___/2017

Mari Brusila
Johtava tilintarkastaja

Toimintakertomusta täydentävät tiedot esitetään seuraavilla liitteillä.

LIITE 1.1. Tuloksellisuuden tunnusluvut

TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Viraston/laitoksen tunnusluvut	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Taloudellisuus			
- Taloudellisuusindeksi (TK: kokonaistuottavuus)	+0,4 %	-	+3,2 %
Tuottavuus			
- Tuottavuusindeksi (TK: työn tuottavuus)	+5,3 %	+1,0 %	+1,1 %
Toiminnan kustannukset, 1000€	60 431		59 638
Maksullinen toiminta			
- Julkisoikeudelliset tuotot yhteensä	18 714	17 626	18 716
- Kustannukset yhteensä	19 237	17 626	18 621
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	- 523	-	95
- Kustannusvastaavuus, %	97 %	100 %	101 %
- Liiketaloudelliset tuotot yhteensä	2 306	2 519	2 824
- Kustannukset yhteensä	2 736	3 095	3 290
- Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	- 430	-576	-466
- Hintatuki		576	317
- Kustannusvastaavuus, %	84 %	100 %	95 %
Yhteisrahoitteinen toiminta			
- Tuotot yhteensä, josta	898	1 000	677
- muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	323	400	166
- EU:lta saatava rahoitus	171	200	98
- muu valtiontalouden ulkop. rahoitus	404	400	413
- Kokonaiskustannukset	2 633	2 500	1 688
- Tuotot - kustannukset (=oma rahoitus)	-1 735	1 500	-1 011
- Kustannusvastaavuus, %	34 %	40 %	40 %
Tietohallinto ja muut perusrakenteet			
Tietotekniikan käyttökulut yhteensä	3 644	4 230	4 146
Tietotekniikkainvestoinnit yhteensä	2 161	4 460	2 699
Muut merkittävät investoinnit		467	346

LIITE 1.2. Toiminnan tuotot, kustannukset ja htv:t toiminnoittain

SEURANTAKOHDE	TUOTOT (1000 €)		KUSTAN- NUKSET (1 000 €)		HTV	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
ELINTARVIKETURVALLISUUS	13 416	13 422	28 892	28 526	321	324
Mikrobiologinen elintarviketurvallisuus	381	249	4 867	4 897	55	58
Kemiallinen elintarviketurvallisuus, ravitseminen ja kuluttajansuoja	392	225	4 726	3 913	51	44
Kansallinen vierasainevalvontaohjelma	1 216	944	1 736	1 798	21	20
Hygieniaosaamisjärjestelmä	386	395	209	256	2	2
Teurastamot (lihantarkastus ja laitosvalvonta)	8 803	8 710	9 258	8 994	110	104
Pienteurastamot	178	258	408	435	2	3
Ensisaapuminen	72	46	300	186	3	2
Eläinlääkinnällinen rajatarkastus	658	660	435	628	4	7
Vienti	63	579	956	1 388	10	17
Rehut	1 012	932	3 255	3 151	36	36
Luomu	174	197	762	806	7	8
GMO-asiat			10			
Täydentävät ehdot	1	1	132	137	1	1
Elintarvikkeet yhteinen	80	226	1 836	1 935	20	22
ELÄINTEN TERVEYS JA HYVINVOINTI	2 967	2 892	19 716	19 661	186	179
Eläintaudit	914	936	12 293	12 682	135	132
Eläinten lääkitsemisen valvonta ja siihen liittyvä mikrobiilääkeresistenssi	4	1	313	364	3	3
Eläinten merkintä ja rekisteröinti	1 782	1 681	2 321	2 421	4	4
Muu terveys (terveydenhuolto ym., muut asiat kuin tarttuvat eläintaudit)	146	158	2 007	1 496	14	17
Eläinten hyvinvointi	32	21	687	817	7	6
Eläinjalostus	2	2	24	22		
Eläinlääkintähuolto		1	91	181	1	1
Eläinlääkinnällinen rajatarkastus	6	7	431	76	4	1
Sisämarkkinatuonti- ja vienti	8	11	463	538	5	4
Kolmasmaavienti			5	4		
Eläinperäiset sivutuotteet	42	42	522	455	6	5
Täydentävät ehdot	1	1	221	259	2	2
Eläinlääkärin ammatinharjoittaminen	25	26	260	277	3	3
Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunta	5	5	77	70	1	1
KASVINTUOTANNON EDELLYTYKSET JA KASVINTERVEYS	5 750	6 290	11 823	11 451	125	124
Siemen	1 458	1 582	2 697	2 537	27	26
Lajike	1	11	97	85	1	1
Muu kylvösiemen	2	2	135	130	2	2
Siemenperuna	371	380	734	692	8	8
Vakuudet	100	95	157	118	2	2
DUS	76	60	501	353	6	5
Kenttäkokeet	138	135	178	125	2	2
Kasvinjalostajanoikeus	64	67	9	5		
Varmennettu taimiaineisto	6	5	23	15		
Metsänviljelyaineisto	26	27	232	231	3	3
Hukkakaura	3	2	103	119	1	2
Lannoite	146	135	1 276	1 226	15	15
Vilja	110	107	572	639	7	8
Luomu	2 203	2 453	1 305	1 278	5	4
GMO-asiat	1		23	2		
Täydentävät ehdot			8	1		
Kasvinterveys ja taimiaineisto	107	97	3 027	3 137	36	37
Tuonti	41	50	68	68	1	1
Puutavaran tuonti	434	537	369	329	5	4
Vienti	463	548	311	362	4	4
Yhteensä	22 133	22 604	60 431	59 638	632	627

Sisältää Eviran talousarviokirjanpidon tilit. Ei sisällä muiden viranomaisten Eviran maksulliseen toimintaan liittyviä kustannuksia eikä HTV:ta.

LIITE 1.3. Maksullisen toiminnan lisätiedot (1 000 €)

ELINTARVIKETURVALLISUUS	MAKSUPERUSTELAIN MUKAISET SUORITTEET				YHTEENSÄ
	Lihantarkastus	Pienteuras-tamo	Muut julkisoi-keudelliset	Liiketaloudelli-set	
TUOTOT					
Maksullisen toiminnan tuotot	8 704	237	3 131	817	12 890
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	2	2
Tuotot yhteensä	8 704	237	3 132	819	12 892
KOKONAISKUSTANNUKSET					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	16	2	212	34	265
Henkilöstökustannukset	6 847	168	1 153	444	8 612
Vuokrat	18	2	217	47	284
Palvelujen ostot	45	127	567	19	758
ELY-keskusten kustannukset					
Muut erilliskustannukset.	15	62	31	47	155
Erilliskustannukset yhteensä	6 941	361	2 181	592	10 074
Osuus yhteiskustannuksista					
Tukitoimintojen kustannukset	1 768	48	888	311	3 015
Poistot	137	4	86	21	248
Korot	0	0	1	0	2
Muut yhteiskustannukset					
Osuus yhteiskustannuksista yht.	1 905	51	975	333	3 264
Kokonaiskustannukset yht.	8 846	412	3 156	924	13 339
KUSTANNUSVASTAAVUUS	98 %	58 %	99 %	89 %	97 %

ELÄINTEN TERVEYS JA HYVINVOINTI	MAKSUPERUSTELAIN MUKAISET SUORITTEET		YHTEENSÄ
	JULKISOIKEUDELLISET	LIIKETALOUDELLISET	
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot	1 958	540	2 498
Maksullisen toiminnan muut tuotot		1	1
Tuotot yhteensä	1 958	541	2 499
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	20	78	98
Henkilöstökustannukset	171	378	549
Vuokrat	25	87	112
Palvelujen ostot	1 927	38	1 966
ELY-keskusten kustannukset			
Muut erilliskustannukset.	12	15	27
Erilliskustannukset yhteensä	2 155	596	2 751
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	121	261	382
Poistot	18	18	36
Korot	0	0	1
Muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	139	280	419
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 294	876	3 170
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki		317	317
KUSTANNUSVASTAAVUUS	85 %	98 %	89 %

KASVINTUOTANNON EDELLYTYKSET JA KASVINTERVEYS	MAKSUPERUSTELAIN MUKAISET SUORITTEET		YHTEENSÄ
	JULKISOIKEUDELLISET	LIIKETALOUDELLISET	
TUOTOT			
Maksullisen toiminnan tuotot	4 683	1 464	6 147
Maksullisen toiminnan muut tuotot	2	0	2
Tuotot yhteensä	4 685	1 464	6 149
KOKONAISKUSTANNUKSET			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	48	40	88
Henkilöstökustannukset	925	385	1 309
Vuokrat	167	92	259
Palvelujen ostot	1 098	637	1 735
ELY-keskusten kustannukset	889	0	889
Muut erilliskustannukset.	29	11	40
Erilliskustannukset yhteensä	3 156	1 164	4 320
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen kustannukset	688	312	1 000
Poistot	67	13	81
Korot	1	0	1
Muut yhteiskustannukset			
Osuus yhteiskustannuksista yht.	757	326	1 082
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 913	1 490	5 403
KUSTANNUSVASTAAVUUS	120 %	98 %	114 %

LIITE 1.4. Yhteenveto henkilöstömääristä, -rakenteesta ja -kuluista sekä osaamisesta ja työhyvinvoinnista

TAHTI-tiedot	2014	2015	2016	Vuosi­muutos %
1. Henkilöstöresurssit				
henkilöstömäärä	703	648	651	0,5
naiset	567	520	522	0,4
miehet	136	128	129	0,8
henkilötyövuodet	715,4	631,5	626,6	-0,8
keski-ikä	48,3	49,0	48,6	-0,7
naiset	48,5	49,0	48,7	-0,7
miehet	47,2	48,6	48,2	-0,8
henkilöstömäärät ikäluokittain				
-24	3	5	8	60,0
25-34	82	66	65	-1,5
35-44	170	147	157	6,8
45-54	230	207	205	-1,0
55-64	213	216	211	-2,3
65-	5	7	5	-28,6
koulutustaso­indeksi	5,6	5,6	5,6	0,6
naiset	5,6	5,6	5,6	0,8
miehet	5,5	5,4	5,4	-0,2
vakinaiset	625	583	561	-3,8
naiset	509	475	454	-4,4
miehet	116	108	107	-0,9
määräaikaiset	78	65	90	38,5
naiset	58	45	68	51,1
miehet	20	20	22	10,0
kokoaikaiset	635	583	594	1,9
naiset	504	463	475	2,6
miehet	131	120	119	-0,8
osa-aikaiset	68	65	57	-12,3
naiset	63	57	47	-17,5
miehet	5	8	10	25,0

säännöllisenä työaikana tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta, %				0,0
palkkasumma, €/vuosi	32 421 953,5	30 123 047,7	30 311 395,1	0,6
josta johdon palkkasumma, €/vuosi	2 463 663,1	2 407 242,8	2 474 226,9	2,8
tulosperusteiset lisät, €/vuosi		*		
josta johdon tulosperusteiset lisät, €/vuosi		*		
luontoisetuudet, €/vuosi		172,0	416,0	141,9
josta johdon luontoisetuudet, €/vuosi			*	
henkilösivukulut, €/vuosi	6 860 443,5	6 098 813,4	5 847 316,4	-4,1
josta eläkekulut, €/vuosi	6 414 127,0	5 713 479,5	4 947 424,8	-13,4
kokonaistyövoimakustannukset, €/vuosi	40 359 903,1	37 000 001,6	36 158 711,4	-2,3
tehdyn työajan palkkojen %- osuus palkkasummasta	73,7	75,7	77,2	2,0
välilliset työvoimakustannukset, €/vuosi	16 472 399,5	14 199 734,1	12 745 820,6	-10,2
välillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista	69,0	62,3	54,4	-12,6
henkilötyövuoden hinta, €	56 414,4	58 590,5	57 705,0	-1,5
2. Työhyvinvointi				
kokonaistyötyytyväisyysindeksi	3,4	3,4	3,5	2,9
sairauspoissaolot, työpäivää/htv	10,6	11,3	13,8	21,8
sairaustapauksien lkm	1 624	1 620	2 005	23,8